

Dižə' Güen Dižə' Cobə De'en Bzoj San Marcosən'

*Juan ben' bchoa beṇə' nis be'e xtižə' Diozən' latjə
dašən'*

¹ De'en nga chzoja' naquən dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jesocristən' ben' naquə Xi'in Diozən'. Na' ṇa'a solaogua' gua'a xtiže'enə'.

² De'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' bzoje' can' gož Diozən' Xi'ine'enə', gože'ene':

Eseḷa'a to beṇə' güe'e xtižo'onə'
par nič ṇitə' beṇə' probnid par yoso'ozenague'
čhio' catə'ən əžino' yežlyon'.

³ Le' əṇe' zižjo latjə dašən', ṇe':

“Le'e so probnid par əgwzenagle che Xanchon'
catə'ən yide'.

Na' šə sole probnid par əgwzenagle che' catə'ən
yide',

de'en gonle ca' gwxaquə'əleben can' chonle chxi'
chloale nez ca' catə' chidə to beṇə' blaο.”

⁴ Na' goquən' catə' Juannə' ben' bchoa beṇə'
nis gweje' latjə dašən', na' gwzolaogüe'
gwdixjue'ine' beṇə' de que cheyalə' yesə'ədinjene'
xtolə'əga'aque'enə' na' yesə'əṇabene' Diozən'
əgwnitlaogüe'en, na' yesə'əchoe' nis. ⁵ Na' beṇə'
ca' za'ac yoguə' yež gan' mbane Jodean' na' beṇə'
Jerosalen ca' gwsa'aque' ja'aque' yao Jordannə'
gan' zo Juannə' par bosozenague' xtiže'enə'. Na'
bosoxoadole'e lao Diozən', na' Juannə' bchoe'
lega'aque' nis lo'o yao Jordannə'.

⁶ Juannə' gwyaze' lachə' de'en gwso'one' len yišə' xa camey. Na' par dobey che' bchine' to sint de yid. Na' gwdaogüe' bišə'əzo, na' lecza gwdaogüe' ši'in bia ser bia nitə' yiḡə'. ⁷ Na' gwdixjue'ine' beṇə' gwne': —Yidə yeto beṇə' zaquə'əche ca nada', na' nada' bito zaca'a par gaca' xmose'. ⁸ Nada' babchoa' le'e nis, pero na' be'enə' yidə gone' ca so Spirit che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon' na' nabi'an chio'o.

Can' goquə catə'an gwchoa Jeso'osən' nis

⁹ Na' ca tyemp catə'an bchoa Juannə' beṇə' nis, Jeso'osən' gwze'e Nasaret gan' mbane Galilean', na' gwyeye' gan' zo Juannə' cho'a yao Jordannə' na' Juannə' bcho'ene' nisən'. ¹⁰ Na' catə' beyož gwchoa' Jeso'osən' nisən' bechoje' lo'o nisən'. Na' le'e ble'iteine' byaljo le'e yoban' na' ble'ine' Spirit che Diozən' betjan ca to ngolbexə na' bžinən gwzən len le'. ¹¹ Na' benene' gwna Diozən' ben' zo yoban': — Le' naco' Xi'ina', na' chacchgüeida' chio'. Lechgualē cheba chezaquə'əlaža'a le'.

Gwlo'oyelə' gwxiye'enə' Jeso'osən' gone' de'e mal

¹² Na' Spiritən' le'e benten par niḡ gwyej Jeso'osən' latjə dašən'. ¹³ Na' Jeso'osən' gwzoe' latjə dašən' choa ža gan' chsa'aš bia znia ca'. Na' lao choa žan' Satanasən' de'en chnabia' de'e xio' ca' gwlo'oyelə'an le' gone' de'e malən'. Na' gwde cui gwzoin co'oyelə'an le' angl ca' besə'əžine' gwsa'aclene' le'.

Jeso'osən' gwzolaogüe' bsed blo'ine' beṇə' Galilea ca'

¹⁴ Na' gwde goso'ogüe'e Juannə' ližyan', Jeso'osən' gwyeye' gan' mbane Galilean' gwdixjue'ine' dižə'

güen dižə' cobə can' ŋabia' Diozən' con notə'ətezə beŋə' əso'e latjə. ¹⁵ Na' gwne': —Babžin ža bžin or gaquə can' babžia Diozən' bia' gaquə. Na' babžin ža ŋabia' Diozən' con notə'ətezə beŋə' soe' latjə. Le'e yedinje xtolə'əle ca' na' lešejle' dižə' güen dižə' cobə che'enə'.

Jeso'osən' gwleje' tap beŋə' gwxen bel par əsa'aque' disipl che'

¹⁶ Na' Jeso'osən' gwyeje' cho'a nisdao' Galilean', na' lao zde' cho'inə' ble'ine' chopə beŋə' gwxen bel, choso'ozale'e yixjw bel chega'aque'enə' lo'o nisdə'onə'. Zjənaquə chopə biše'e. Toe' le' Simon na' ben' yeto le' Ndres. ¹⁷ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e da len nada'. Le'e nacle beŋə' gwxen bel. Pero ŋa'a gwzejni'ida' le'e par nič gonle ca so'ombia' beŋə' nada'.

¹⁸ Na' le'e gosə'əbejyichjttega'aque' yixjw bel chega'aque'enə' nach ja'aclene' Jeso'osən'.

¹⁹ Nach gwsa'aque' yelatə' na' jəsyə'ədi'e Jacobən' len Juannə' na' len xaga'aque' Sebedeon'. Že'e to lo'o barcw chesyə'əyone' yixjw bel chega'aque'enə'.

²⁰ Nach le'e gwŋabtei Jeso'osən' Jacobən' na' Juannə' par žja'aclene' lega'aque'. Na' bosyo'ocua'aŋe' xaga'aquen' len xmosga'aque'en lo'o barcon' na' ja'aclene' Jeso'osən' na' beŋə' ca' banžague'.

Jeso'osən' bebeje' de'e xio' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' to beŋə'

²¹ Nach Jeso'osən' len disipl che' ca' ja'aque' syoda de'en nzi' Capernaum, na' ža dezcanzən' ja'aque' yo'odao' che neto' beŋə' Izrael na' Jeso'osən' bsd blo'ine' beŋə' ca' ža'anə'. ²² Na' beŋə' ca' besyə'əbanene' ca' naquə de'en bsd əblo'ine'

lega'aque' la' can' bzejni'ine' lega'aque' nacbia' de que napəche' yelə' chnabia' cle ca beṇə' ca' choso'osed choso'olo'ine' lei de'en bzoj de'e Moisezən'. ²³ Na' lo'o yo'odao' na' zo to beṇə' yo'o yaz de'e xio' yichjla'aždaogüe'enə'. Na' bgosya'an be'enə' gwnan: ²⁴ —Partlə le', partlə neto' Jeso'os beṇə' Nasaret. ¿Ezedežiayi'o neto'onə'? Nezczeto' no le'. Le' naco' beṇə' la'aždao' xi'ilažə' juisy na' Diozən' bsele'e le'.

²⁵ Jeso'osən' gwdile' de'e xi'onə' na' gože'en: — Sšago'. Bechoj yichjla'aždao' bengā.

²⁶ Na' de'e xi'onə' benən par gwyaz be'enə' šon, na' bgosya'aten le' zižjo nach bechojən yichjla'aždaogüe'enə'. ²⁷ Na' yoguə' beṇə' ca' ža'anə' lechgualē besyə'əbanene', nach gwse' ljuežjga'aque': —Nža' can' chzejni'ine' beṇə', na' nacbia' nape' yelə' chnabia' de'en chone' mendad yesyə'əchoj de'e xio' ca' lo'o yichjla'aždao' beṇə' na' chesyə'əchojən.

²⁸ Na' xtižə' Jeso'osən' le'e gosə' gwłaljten doxen Galilean'.

Jeso'osən' beyone' taobin' che Simon Bedən'

²⁹ Nach catə' beza' Jeso'osən' yo'oda'onə' len tapte disipl che' ca' jəya'aque' liž beṇə' ca' chopə, liž Simonṇə' na' Ndresən'. ³⁰ Na' taobin' che Simonṇə' die' lao camən' yo'e de'e la, nach gwse'e Jeso'osən' de que chacšenene'enə'. ³¹ Jeso'osən' bgüigue'e bexe'e na' no'olən' na' bcose'ene'. Na' le'e bechojte de'e lan', nach le'e gwzoža'ate no'olən' bene' de'e gwsa'ogüe'.

Jeso'osən' beyone' beṇə' zan

³² Baben bgüižən' catə' jso'e yoguə' beṇə' ca' chsa'acšenənə' na' beṇə' ca' zjəyo'o zjəyaz de'e xio'

yichjla'ažda'oga'aque'enə' gan' zo Jeso'osən'. ³³ Na' yoguə' beṇə' ža' yežən' jəsə'adobe' cho'a puert liž Simonṇə'. ³⁴ Na' Jeso'osən' beyone' zan beṇə' chse'i gwde gwde yižgüe', na' bebeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṇə' zan. Na' bito be'e latjə bi yesə'əna de'e xio' ca' chedə' zjənezen de que naque' Xi'in Diozən'.

Jeso'osən' gwde' doxenlə Galilea bsed blo'ine'

³⁵ Ža beteyo, nencal catə' gwyas Jeso'osən' beze'e na' gwyeje' fuerlə syodan' to latjə ga cui no nla', jene' orasyon. ³⁶ Na' Simonṇə' len beṇə' ljuežje' ca' ja'aque' jəsyə'ədilje' Jeso'osən'. ³⁷ Na' catə' besyə'əželene' le' gwse'ene': —Yoguə' beṇə' ža' syodan' chesyə'əyilje' le'.

³⁸ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Šejcho yež ca' zjəchi' galə'əzə, par nič leczə chixjui'a xtižə' Diozən' len beṇə' ca' ža'anə', la' par na'anə' bselə' Diozən' nada'.

³⁹ Ca' goquən' Jeso'osən' len disipl che' ca' ja'aque' to to yež gan' mbane Galilean', na' lo'o yo'odao' che neto' beṇə' Izrael de'en nitə' to to yež əbsed əblo'ine' beṇə', na' bebeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṇə'.

Jeso'osən' beyone' to beṇə' che'i yižgüe' de'en nzi lepr

⁴⁰ Na' goquən' bgüiguə' to beṇə' lao Jeso'osən', beṇə' che'i yižgüe' de'en nzi' lepr, na' be'enə' bzo xibe' lao Jeso'osən' gože'ene': —Gonšguei ben par nič yeyacda'.

⁴¹ Jeso'osən' beyaše'ene' le', na' bli ne'enə' gw-dane'ene' na' gože'ene': —Guacczə, beyaque.

42 Na' le'e beyactei be'enə'. 43-44 Nach Jeso'osən' bene' mendad len be'enə' gože'ene': —Bzenagšga. Ni tozə cui no güe'eleno' dižə' ca naquə nga babena' len le'. Gwyej lao b̄xozən' ničh le'ine' bačh bey-acdo', na' bnežjue' bia yixə' gote' lao Diozən' par ničh yexi' yeyacho' can' na lei de'en bzoj de'e Moizezən' na' par ničh yesə'əneze beṇə' de que babeyacdo'onə'.

45 Pero na' be'enə' beze'e gan' zo Jeso'osən' na' be'e dižə' len yoguə' beṇə' bežague' ca naquən' beyon Jeso'osən' le'. Nach gosə' gwłaljə dižə'anə' xte benən ca cuich goquə šo' Jeso'osən' yež ca' na' cuich goquə te' con ca nla'azə. Gwde' fuerlə yež ca' gan' cui no beṇə' chaš. Pero bia'aczə zan beṇə' za'ac yoguə' yež ca' yelə' ja'aque gan' zoe'enə'.

2

Jeso'osən' beyone' to beṇə' nat to part cuerp che'enə'

1 Na' goc to čhopə ža gwza' Jeso'osən' Capernaunnə' catə' beyeje' de'e yoblə, na' gwse'ene beṇə' de que babežin Jeso'osən' liže'enə'. 2-3 Na' lgüegwzə besə'əžag beṇə' zan liže'enə' xte bitoch bi latjə gotə' lo'o yo'o čhe'enə' nic cho'a puertən' par šo'och beṇə'. Na' lao chsed chlo'i Jeso'osən' lega'aque' xtižə' Diozən', besə'əžin tap beṇə' zjənlene' to beṇə' nat to part cuerp čhe'enə', zjən̄xoe'ene' to lao cam dao'. 4 Na' catə' gwsa'acbe'ine' cui gaquə yesə'əžinlene' beṇə' güe'enə' gan' zo Jeso'osən' tant beṇə' zan ža'anə', gwse'epe' yičhjo'olə. Na' boso'osaljue' yičhjo'onə' zaquə' gan' zo Jeso'osən' nach boso'oletje' be'enə' len xcame'enə'. 5 Na' gočbe'i Jeso'osən' de que gwso'onlilažə' beṇə' ca

zjən|len beṇə' güe'enə', nach gože' beṇə' güe'enə':
—Xi'indaogua'a, babezi'ixena' xtol'o'onə'.

6 Pero balə beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' zjəchi'e lo'o yo'onə'. Na' catə' gwse'enene' dižə' ca' be' Jeso'osən', gwso'one' xbab lo'o yichjla'ažda'oga'aque'enə': ⁷ —¿Bixchen' choe' benga dižə' quinga? Chžia chnite'e Diozən' ca de'en ne' de que chezi'ixene' xtolə' beṇəchən'. Notono gaquə yezi'ixen xtolə' beṇəchən' šə caguə tozə Diozən'.

⁸ Jeso'osən' le'e gocbe'iteine' bi xbabən' gwso'one'enə', nach gože' lega'aque': —¿Bixchen' chonle xbabən' ca' lo'o yichjla'ažda'olenə'? ⁹ Šə con yapa'ane' de que babezi'ixena' xtolə'enə', bito nezele šə napa' yelə' gwnabia' par yezi'ixena'an. Pero šə yapa'ane': “Gwyas beyoa' xcamo'onə' na' beyej ližo'onə' to šao' to güen”, guatə'əbia' šə napa' yelə' gwnabia'anə' par gaquə can' nia'anə'. ¹⁰ Na' na'a gona' par nič ənezele de que napa' yelə' gwnabia' lao yežlyo nga par yezi'ixena' xtolə' beṇəchən', nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇəch.

Nach gože' beṇə' güe'enə': ¹¹ —Nada' əchnia' le', gwyas beyoa' xcamo'onə' na' beyej ližo'onə' to šao' to güen.

¹² Nach le'e gwyasseste be'enə', na' beyoa' xcame'enə' beze'e zjəyede' liže', chosə'əgüiate' beṇə' ca' nite'enə'. Na' yoguə beṇə' ca' ža'anə' besyə'əbanene' na' gwso'elaogüe'e Diozən' gosə'əne': —Bitonə' le'icho gaquə ca de'e nga bagoc.

Jeso'osən' gwleje' Lebin' par gwlene' disipl che' ca'

13 Gwde na' Jeso'osən' gwyeje' cho'a nisdə'onə' de'e yoblə na' beṇə' zan besə'əžag gan' zoe'enə' nach bsd blo'ine' lega'aque'. 14 Na' catə' beyož bzejni'i Jeso'osən' lega'aque' beze'e na' lao zjəyede'enə' ble'ine' to beṇə' gočixjw, beṇə' le Lebi xi'in to beṇə' le' Alfeo, chi'e latjə gan' chesə'əčixjue'enə'. Na' Jeso'osən' gože'ene': —Da len nada'.

Nach Lebin' gwzože'e jənaogüe'ene'.

15 Na' goquən' chi' Jeso'osən' liž Lebin' len disipl çe' ca' chsa'ogüe'. Na' nitə' beṇə' zan beṇə' gočixjw ca' na' nochlə beṇə' güen de'e mal ca' chsa'olene' lega'aque'. Nitə' beṇə' zan čhedə' zane' choso'ozenague' çe' na' chso'onlilaže'ene'. 16 Na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezan' na' len beṇə' fariseo ca' catə' besə'əle'ine' chi' Jeso'osən' chaolene' beṇə' gočixjw ca' na' yebałə beṇə' güen de'e mal ca', gwse'e disipl çe' ca': —Malən' chon maestr čhelen' che'ej chaogüe' txen len beṇə' gočixjw na' nochlə beṇə' güen de'e mal beṇə' cui chonlento' txen.

17 Na' catə' bene Jeso'osən' xtižə'əga'aque'enə', gože' lega'aque': —Beṇə' cui chsa'acšene bito chesə'əyažjene' beṇə' güen rmech. Beṇə' ca' chsa'acšene lega'aque'enə' chesə'əyažjene' beṇə' güen rmech. Nada' za'a zedəyena' par nič beṇə' ca' zjəneze de que zjənaque' beṇə' güen de'e mal yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə', pero bito zedəyena' par nič beṇə' ca' chsa'aque'ne' bazjənaque' beṇə' güen yesyə'ədinjene' xtolə'əga'aque'enə'.

Gosə'əṇabene' Jeso'osən' bixčhen' bito gwleje' tgüejə catə' cui əse'ej əsa'o disipl çe' ca'

18 Na' goquən' to ža catə' disipl che Juannə' na' disipl che beṇə' fariseo ca' nite'e sin cui chse'ej chsa'ogüe'. Na' ja'ac balə beṇə' lao Jeso'osən' na' gwse'ene': —Disipl che Juannə' na' leczə disipl che beṇə' fariseo ca' chnite'e zan las sin cui chse'ej chsa'ogüe' par chso'ela'oche' Diozən'. Pero disipl chio' ca' chse'ej chsa'ogüe'. ¿Bixchen' ža?

19 Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Catə' chac to yelə' gošagna' beṇə' migw che be'enə' chžagna'anə' chse'ej chsa'ogüe'. Na' ca'aczən' naquən len nada' na' len disipl chia' ca', chse'ej chsa'ogüe' lao ne'e zoa' len lega'aque'. 20 Catə'əchən' əžin ža yesə'əche'exaxj beṇə' contr chia' ca' nada', cana'achən' əchoj catə' cuich əse'ej əsa'o disipl chia' ca'.

21 Notono beṇə' zo beṇə' chchine' to pedas lachə' cuinə' xoa nis par yoda' xa gole'enə' de'en bach chyoe. Šə can' gone', catə' chib xe'enə', yebe' lachə' cobən' na' əchezəchən len. 22 Na' leczə ca' notono zo beṇə' chgue'e bino cobən' lo'o yid golən'. Šə gone' ca', bino cobən' əchezən yid golən' na' laljə binon' na' cuiayi' yidən'. Cle la' cheyalə' que'e bino cobən' lo'o yid cobə.

Jeso'osən' gwne' ca' par bzejni'ine' lega'aque' de que bito gaquə yesə'ənaogüe' costombr gol chega'aque'enə' na' yesə'ənaotie' de'en chsed chlo'ine'.

Boso'olechj disipl ca' trigon' ža dezcanzən' par gwsa'ogüe'en

23 Na' gozaquən' to ža dezcanz Jeso'osən' gwdie' len disipl che' ca' gan' nyaž trigon', nach disipl che' ca' gosə'əlechje' trigon' lao gosə'ədi'enə'. 24 Nach

besə'əle'i balə beṇə' fariseo ca' can' gwso'on disipl ca' na' gwse'e Jeso'osən': —Bgüiašc can' chso'on disipl chio' ca' žin de'e cui de lsens goncho ža dezcanzən'.

25-26 Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —ĵEcabi za'alažə'əle de'en bablable can' ben de'e Rei Dabin' ca tyemp catə'ən goc Abiatarən' bχoz əblaoch? Nan de que to ža cui gotə' de'e əsa'o de'e Dabin' len beṇə' ljuežje' ca' na' gosə'ədone'. Nach gwyeje' lo'o yo'odao' əblao che chio'o beṇə' Izrael. Na' gwxi'e yetxtil de'en bazjəncua' bχoz ca' par Diozən', na' gwsa'ogüe'en len beṇə' ljuežje' ca' la'aṇə'əczə cui zjənaque' bχoz, len yetxtilən' bito de lsens par gao notə'ətezə beṇə' len, letga bχoz ca' chac əsa'ogüe'en.

27 Na' leczə gwna Jeso'osən': —Diozən' bene' beṇəchən' na' techlə gwleje' to ža lao xman par ničh beṇəchən' gaquə so'one' dezcanz. Bito gwlej Diozən' ža dezcanzən' parzə ničh so'ombə'aṇe'en.

28 Naquən lao na'a əṇia' bin' naquən güen goncho ža dezcanzən', nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇəch.

3

Beyaque to beṇə' mbižə šla'a ne'ena'

1 Na' gozej Jeso'osən' to lo'o yo'odao' che neto' beṇə' Izrael yeto ža dezcanz. Na' lo'o yo'oda'onə' zo to beṇə' bambižə šla'a ne'ena'. 2 Na' beṇə' fariseo ca' ža' yo'oda'onə' chosə'əgüiateze' Jeso'osən' chesə'əbeze' šə goyone' be'ena' ža dezcanzən' par ničh əsa'ogüe' xya contr le'. 3 Jeso'osən' gože' ben' mbižə ne'inə': —Gwzoža' na' da ngalə.

Nach bgüiguə' ben' gwzeche' laogüe'ena'.

⁴ Jeso'osən' gože' beṇə' ca' ža' lo'o yo'oda'onə': — ĵEna lein' goncho de'e güen ža dezcanzən', o šə nan goncho de'e mal? ĵEnan goncho par niĉh cui sa'at beṇə', o šə nan goncho par niĉh sa'ate'?

Pero beṇə' ca' ža'anə' bitobi gosə'əne'. ⁵ Nach Jeso'osən' bgüie' lega'aque' znia tant gwzoe' trist ĉhedə' cui chse'enene' se'ejni'ine' bin' chene'e Diozən' so'one'. Nach Jeso'osən' gože' be'enə': — Bli na'onə'.

Nach bli na' be'enə' na' beyaquen. ⁶ Nach beṇə' fariseo ca' catə' besa'aque' yo'oda'onə' bosə'əxi'e len beṇə' ca' chso'on txen len Erodən' naclə so'one' par so'ote' Jeso'osən'.

Beṇə' zan besə'əžag cho'a Nisdao' Galilean'

⁷⁻⁸ Jeso'osən' len disipl ĉhe' ca' gwsa'aque' yo'oda'onə' na' ja'aque' cho'a nisdə'onə'. Na' beṇə' zan jəsə'ənaogüe'ene' ĉhedə' gwse'enene' dižə' ĉhe Jeso'osən' can' chone' de'e zan de'e zaque'e. Na' beṇə' ca' za'aque' do gan' mbane Galilean', na' do gan' mbane Jodean', na' do Jerosalennə', na' do Idomea, na' do yešla'a yao Jordannə', na' do gan' mbane Tiro na' Sidon. Za'aque' ĉhedə' gwse'enene' yesə'əle'ine' Jeso'osən'. ⁹⁻¹⁰ Babeyon Jeso'osən' zan beṇə' chsa'acšene na' yoguə' beṇə' ca' ne'e chsa'acšene besyə'əyiljlaže'e naclə so'one' par niĉh yesə'əlapə na'aga'aquen' le'. Tant beṇə' zan gosə'əbiadi'ene' xte bosə'oĉhi'izəje'ene'. De'e na'anə' Jeso'osən' bene' mendad so'on disipl ĉhe' ca' probnid to barcw par le'. ¹¹ Na' beṇə' ca' zjəyo'o zjəyaz de'e xio'on lo'o yiĉhjlə'ažda'oga'aquen' catə' besə'əle'ine' Jeso'osən' besə'əzo xibga'aque' laogüe'enə' na' de'e xio' ca' gwso'osya'an gosə'ənan: — Le' naco' Xi'in Dioz.

12 Pero Jeso'osən' bene' mendad len lega'aquən cui so'en dižə' non' naque'.

Jeso'osən' gwleje' šižin beṇə' bsi'e apostol

13 Na' gwde na' Jeso'osən' gwloe' to lao ya'a na' goxe' yoguə' disipl che' ca' par nič cueje' beṇə' ca' əsa'ac apostol che'enə', nach yogue'e gosə'abigue'e gan' zoe'enə'. 14 Na' gwleje' šižin beṇə' par yesə'adalene' le' na' par nič əsele'e lega'aque' žjəsə'ədixjue'ine' beṇə' can' na Diozən'. 15 Na' bnežjue' lega'aque' yelə' gwnabia'anə' par nič besyə'əyone' beṇə' ca' chse'i yižgüe' na' par nič goc besyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṇə'. 16 Gwleje' Simon ben' bsi'e Bed, 17 na' Jacobən' len Juan biše'enə' xi'in Sebedeon'. Jeso'osən' bsi'e Jacobən' na' Juannə' Boanerges, chedə' zjənaque' beṇə' loc. 18 Na' gwleje' Ndrešan', na' Lipən', na' Bartolomen', na' Mtion', na' Tomasən', na' Jacob xi'in Alfeon', na' Tadeon', na' Simon ben' chon txen len beṇə' ca' zjənzi' cananistas. 19 Nach gwleje' Jod Iscariotən' ben' bdie' Jeso'osən' lao na' beṇə' contr ca'.

Gosə'əne' de que Jeso'osən' bebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac che Beelsebon'

Gwde gwleje' disipl che' ca' beyeje' liže'enə' len lega'aque'. 20 Nach de'e yoblə besə'ədopə beṇə' zan gan' nite'enə' xte nic goquə latjə əsa'ogüe'. 21 Catə' gwse'ene family che Jeso'osən' de que cui de latjə chega'aque' ni par əsa'ogüe', ja'aque' gan' zo Jeso'osən' par yesyə'əche'əxaxje'ene' chedə' gosə'əna beṇə' de que chactonte'enə'.

22 Na' lecza balə beṇə' Jerosalennə' beṇə' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən'

bla'aque', na' gosə'əne': —Beelsebo de'en chnabia' de'e xio' ca' yo'o yazən yichjla'aždao' bengā, na' chebeje' de'e xio' ca' len yelə' guac cheinə'.

²³ Nach Jeso'osən' goxe' beṇə' ca' par yesə'əbigue'e gan' zoe'enə' na' be'e jemplən' len lega'aque', gože': —Satanasən' de'en chnabia' de'e xio' ca' bito gaquə yebej cuinei lo'o yichjla'aždao' beṇə'. ²⁴ Šə beṇə' ža' to nasyon əsa'aque' choplə na' yesyə'ədile' entr lega'aque', əgwžiyi' nasyon chega'aque' na'anə' šə ca'. ²⁵ Na' šə to family beṇə' əsa'aque' choplə na' yesyə'ədile' entr lega'acze', leczə yenit family chega'aque' na'anə' šə ca'. ²⁶ Na' leczə ca' šə Satanasən' len de'e xio' chei ca' əsa'aquən choplə na' yesyə'ədilən, cuiyi' yelə' chnabia' chega'aquənṇə' šə ca'.

²⁷ Nezecho notono no gaquə šo' liž to beṇə' gual par žjəlane' šinlaze' ca' sin cui əgwcheje'ene' to do. Pero šə əgwcheje'ene' guaquə cuane' šinlaze' ca'.

²⁸ De'e li chnia' le'e, bitə'ətezə de'e mal de'en chso'on beṇachən' na' bitə'ətezə dižə' mal de'e chso'e contr Diozən', Diozən' yezi'ixene' chega'aque' šə yesyə'ədinjene'en. ²⁹ Pero notə'ətezə beṇə' soe' dižə' contr Spirit che Diozən' cuat yezi'ixen Diozən' chega'aque'. Žejlicane yesə'əzi'e castigw chei.

³⁰ Can' gwna Jeso'osən' chedə' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' gosə'əne' de que cho'o chaz de'e xio'onə' lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'.

Xna' Jeso'osən' na' biše'e ca' besə'əžine' gan' zoe'enə'

³¹ Gwde de'e ca' xna' Jeso'osən' len biše'e ca' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən'. Na' chyo'olə

gosə'əbeze' gosə'əṅabe' so'elene' le' dižə'. ³² Na' beṅə' zan ca' zjəchi' tcuit tcue'ej Jeso'osən' gwse'ene': —Xna'on len beṅə' bišo'o ca' zjəzeche' chy'o'olə na' chse'enene' əso'elene' le' dižə'.

³³ Pero Jeso'osən' gože' lega'aque': —Nitə' beṅə' yoblə beṅə' bazjənaquə ca xna'a na' ca biša'a.

³⁴ Nach Jeso'osən' blo'e beṅə' ca' zjəchi' tcuit tcue'eje'enə', gwne': —Beṅə' quingan' bazjənaque' ca xna'a na' bazjənaque' ca biša'a. ³⁵ Can' naquən len notə'ətezə beṅə' chso'one' can' chazlažə' Diozən', zjənaque' ca xna'a na' ca biša'a na' ca zana'.

4

Jempl che beṅə' gozən'

¹ Na' de'e yoblə gwzo Jeso'osən' cho'a nisdə'onə' na' goszolaogüe' chsed chlo'ine'. Na' tant beṅə' zan besə'ədobə gan' zo'enə' xte benən byen gwyo'o Jeso'osən' gwchi'e to lo'o barcw de'en chi' galə'əzə cho'a nisdə'onə'. Na' yoguə' beṅə' ca' besə'ədobən' gosə'anite'e lao yoxən'. ² Nach Jeso'osən' bsd blo'ine' lega'aque' len zan jempl. Na' be'elene' lega'aque' to jempl bsaquə'əlebene' xtižə' Diozən' ca trigw.

³ Nach gwne': —Le'e gwzenag de'e nga. To beṅə' gwze'e zde' güen trigw. ⁴ Na' lao chose' trigon' balən jəsə'əchazən cho'a nez na' bia žia xile'e bia chaš le'e yoban' gwsa'ob len. ⁵ Na' yebalən jəsə'əchazən ga naquə lao yej ga cuitec žia yo. De'e na'anə' le'e bla'acten. ⁶ Pero na' catə' beža'achgua besə'əcuadən na' le'e gosə'əbižten chedə' bitobi loi gwso'on. ⁷ Na' yebalən besə'əgo'onən lao yo ga nchixə xsa yešə' na' bla'aquən txen len xsa

yešə'anə'. Na' besə'ələlə' yag yešə' ca' lega'aquən, na' bitobi gosə'əbian. ⁸ Na' yebaḷən besə'əgo'oṅən lao yo šao' na' bla'aquən, na' gosə'əcha'on na' baḷən gosə'əbian šichoa güejə, na' yebaḷən gosə'əbian gyon güejə, na' yebaḷən gosə'əbian to gueyoa güejə.

⁹ Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e žia nagle de'e chene legwzenag.

Jeso'osən' bzejni'ine' bixčhen' cho'elene' beṅə' jempl

¹⁰ Na' catə' cuich nitə' beṅə' zan len Jeso'osən', disipl che' ca' šižiṅ na' len yeziquə'əchlə beṅə' ca' zjəsə'ənao le', gosə'əṅabene' le' bi zejen jemplən'.

¹¹ Nach gože' lega'aque': —Diozən' chone' par nič le'e ənezele de'en cui no gwneze antslə de que le' nabi'e con notə'ətezə beṅə' soe' latjə. Pero beṅə' yeziquə'əchlə cho'elenga'aca'ane' jempl chedə' bito chse'ejle'e chia'. ¹² Chona' ca' par nič yesə'əle'ine' de'en chona' na' bito sa'acbe'ine' bi zejen, na' par nič əse'enene' xtižə'anə' na' cui se'ejni'ine'en, chedə' bazjənaque' beṅə' la'aždao' žod. Žalə' bito zjənaque' beṅə' la'aždao' žod, gwse'ejni'ine' bi zejen de'en chse'enene'enə', na' yesyə'ədiṅjene' xtolə'əga'aque'enə' na' Diozən' yezi'ixene' chega'aque'.

Jeso'osən' bzejni'ine' bi zeje jempl che beṅə' güen trigon'

¹³ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —ǰEbitonə' šejni'ile jempl nga? Šə bito chejni'ilen' ǰnacxa šejni'ile jempl ca' yelə'? ¹⁴ Quingan' zejen jempl che beṅə' güen trigon'. Xtižə' Diozən' gwxaquə'əleben ca de'en gozə be'enə'. ¹⁵ Na' nitə'

beṇə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' na' le'e chžinte Satanəsən' de'en chnabia' de'e xio' ca' chebejən xtižə' Diozən' lo'o yichjla'aždaoga'aque'enə'. Na' chac chega'aque' can' goquə len trigon' de'en jəsə'achaz cho'a nezən'. ¹⁶ Na' leczə nitə' beṇə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' na' le'e chesyə'abeiteine'en pero chac chega'aque' can' goquə len trigon' de'en jəsə'achaz lao yo de'en žia lao yejən'. ¹⁷ Zjənaque' ca to de'e cui bi loi chon, šložga chse'ejle'e che xtižə' Diozən'. Na' catə' chesə'əgue'i beṇə' lega'aque' na' choso'ochi' choso'osaque'e lega'aque' laogüe de'en chse'ejle'e xtižə' Diozən', nach le'e chesə'əbejyichjte'en. ¹⁸ Na' nitə' beṇə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' na' chac chega'aque' can' goquə' len trigon' de'en jəsə'achaz lao yo de'en nchixə xsa yešə'anə'. ¹⁹ Chesya'alal chesyə'əžejene' len bi de'en chso'one' na' chse'enene' yesə'əni'e, na' chesə'əzelaže'e gatə' bi de'en gatə' chega'aque' chedə' bazjənxoayague' chsa'aque'ne' de que naquən de'e žialao. Na' de'e ca' chso'one'enə' choso'ololə'an xtižə' Diozən' de'en bayo'o yichjla'aždaoga'aque'enə', na' de'e na'anə' cui chso'one' can' chazlažə' Diozən'. ²⁰ Na' leczə nitə' beṇə' choso'ozenague' xtižə' Diozən' do yichj do lažə'əga'aque', na' chso'one' yoguə'əlol can' chazlažə' Diozən'. Chac chega'aque' can' goquə len trigon' de'en jəsə'achaz lao yo güennə'. Baḷən gosə'əbian šichoa güejə, na' yebaḷən gosə'əbian gyon güejə, na' yebaḷən gosə'əbian to gueyoa güejə.

Jempl che de'en choncho len to yi'

²¹ Nach Jeso'osən' be'elene' disipl che' ca' yeto jempl, bsaquə'əlebene' de'en chsed chlo'ine'enə' ca

to yi', gwne': —Notono no ggualə' to yi' na' gw-dose'en to žomə na' nic no gwcuašə'an xan xcamei. Syempr chde'e yi'inə' le'e ze'e par nič əgwse'eni'in lo'o quartən'. ²² Guaquə can' na dicho de'en na: “Yoguə'ələl de'en ngašə' na'a, gwžin ža la'alaon, na' yoguə'ələl de'en cui no gwse'ejni'i antslə, leczə gwžin ža se'ejni'i beṇə' len.” ²³ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag.

²⁴ Na' leczə gož Jeso'osən' lega'aque': —Le'e gon xbab che de'en nga chnia' le'e. Con can' chzena-gle xtiža'anə' leczə can' gona' par nič šejni'ilen, na' ca'aczə čha'oxen de'en šejni'ile. ²⁵ Šə chzena-gle xtiža'anə' əgwzejni'ichda' le'e. Pero na' šə bito chzenagle čhei, de'e daon' baṇezele ganlažə'əlen.

Jempl che xoa' bin

²⁶ Yelə' gwnabia' che Diozən' ben' zo yoban' gwxaquə'əleben ca de'e nga: To beṇə' chjeze' xoa' binna' lao yežlyo che'enə'. ²⁷ Chde na' cheyeje' chjəyetase' na' catə' chžin or chase' na' chase'. Na' ca'azə chac chesə'əde ža ca' na' yel ca'. Na' chla'ac yel dao' ca' na' chesə'əcha'on. Pero bito neze be'enə' nac chaquən' chesə'əcha'o yel dao' ca'. ²⁸ Yežlyo na'anə' chonən par nič chla'ac yel dao' ca' na' chesə'əcha'on na' chəsə'əbian za'a nach chaquən yez. ²⁹ Na' catə' babgüiž yezən', be'enə' gozə len chelape'en čhedə' banaquə tyemp par chetobe' cwsešən'.

Yelə' gwnabia' che Diozən' gwxaquə'əleben ca xsa moztasən'

³⁰ Nach gwna Jeso'osən': —Na'a əgwlo'ida' le'e par nič ənezele naquən' gwxaquə'əlebe yelə' gwnabia' che Diozən'. ³¹ Gwxaquə'əleben ca

to xsa moztas de'en chaz to beṇə' lao yežlyo
 ɕhe'enə'. Xsa moztasən' naquən le'ebeyožə de'e
 dao' rizə' lao bitə'ətezəchlə semiy. ³² Pero na' cata'
 chla'an chcha'on na' chaquən to yag cha'odao'
 na' chesə'əcha'o xoze'e ca' xte bia ca' zjəzo xile'e
 chso'on ližga'aquəb lo'o xoze'e ca'.

Jeso'osən' bzejni'ine' beṇə' porzə len jempl

³³ Jeso'osən' bsed blo'ine' beṇə' zan ca' besə'əžag
 gan' zo'enə' porzə len jempl ca de'e quinga bab-
 zoja', bzejni'ine' beṇə' xte ga zelao gwse'ejni'ine'en.
³⁴ Bitobi bichlə gwne' par bzejni'ine' lega'aque' sino
 porzə len jempl bzejni'ine' lega'aque'. Pero na' disipl
 ɕhe' ca' bzejni'ine' lega'aque' clar bi zejen to to jempl
 ca'.

Jeso'osən' bcueze' be' gualən' lao nisdə'onə'

³⁵ Na' le'e ža na'atezə do chxentg cata' Jeso'osən'
 gože' disipl ɕhe' ca': —Elaquə'əcho yešla'alə
 nisdə'onə'.

³⁶ Nach disipl ɕhe' ca' bosyo'ocua'aṇe' beṇə'
 ca' nitə'anə' na' bosə'ose'e barcon' gan' bayo'o
 Jeso'osən'. Nach yebaḷə barcon' gan' ža' beṇə'
 ca' jəsə'ənaon lega'aque'. ³⁷ Na' lao zda barcon'
 gwzolao gwyechj to be' gual lao nisdə'onə'. Na'
 barcon' gwyejən nil na'alə por ni ɕhe be'enə',
 na' chas chatə' nisən' xte gwzolao gwyož barcon'
 nisən'. ³⁸ Pero na' Jeso'osən' bachtase' xni'ate
 barcon' lao to lmad, tant chjxaque'ene'. Nach
 bosyo'osbane'ene' gwse'ene': —iMaestr! ¿Ebitobi
 chacdo' de'en baçh chbiayi'ichon'?

³⁹ Nach Jeso'osən' gwyase' lao ne'e chas chatə'
 nisdə'onə', nach gwdile' be'enə', na' bene' mendad
 len nisdə'onə' gože'en: —Bebe'eži.

Nach le'e besyə'əbe'ežite be'enə' len nisdə'onə'.
 40 Nach Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Bito žeble.
 Le'e šejle'ech chia'.

41 Na' lega'aque' besyə'əbanchgüeine' na' gwse'
 ljuežjga'aque': —Bitolja naquə bengə con to
 beṇachzə, la' ħnacxa gon to beṇach par yebecžie'
 be' gualən' len nisdə'onə'?

5

To beṇə' Gadaran' yo'o yaze' de'e xio'

1 Jeso'osən' na' disipl che' ca' besə'əžine' yešla'alə
 nisdə'onə' gan' naquə laž beṇə' Gadara ca'. 2 Na'
 catə' bechoj Jeso'osən' lo'o barcon', beza' to beṇə'
 Gadaran' capsantən' jəšague' le'. Na' be'enə' yo'o
 yaz de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə'. 3 Bengə
 con gwzoe' do capsant. Na' notoch no goquə
 gwchej le' ni len do gual nic len gden. 4 Žan
 las boso'ocheje' ni'a ne'e ca' gden, pero syempr
 de'e xio' ca' gwso'onən ca' bzoχj btine' gdenṇə',
 na' notono goquə nabia' le'. 5 Do ža do yel gwde'
 do lao ya'a ca' na' do capsantən' bisye'e na' bene
 cuine' zi' len yej. 6 Na' catə' ble'ine' zda Jeso'osən'
 zitə'alə na' gwsa'adoe' jəšague'ene' na' bzo xibe'en
 lao Jeso'osən' be'elaogüe'ene'. 7 Nach de'e xio'
 ca' yo'o yaz yichjla'aždaogüe'enə' gosə'əṇen zizjo
 gosə'ənan: —Partlə le', partlə neto' Jeso'os Xi'in
 Dioz ben' naquə le'ezelaogüe beṇə' blaο. Diozən'
 naque' testigw cheto' chatə'əyoito' le' cui əgwchi'
 əgwsaco'o neto'.

8 Gosə'ənan ca' chedə' Jeso'osən' bene' mendad
 gože' lega'aquən: —De'e xio' le'e yechoj yichjla'aždao'
 bengə.

9 Nach gož Jeso'osən' lega'aquən: —¿Bi lele?

Na' gosə'anən: —Legionnə' leto' chedə' naquə zanto'.

10 Na' be'enə' gotə'əyoine' Jeso'osən' par cui əsele'e de'e xio' ca' fuerlə laž be'enə'. 11 Na' to ya'a de'e zo galə'əzə chaš beṇə' choso'oye' coš zan. 12 Na' de'e xio' ca' gwsa'atə'əyoin le' gwse'en: —Be'ešga latjə žjəyežo'oto' yichjla'aždao' coš ca'.

13 Nach Jeso'osən' be'e latjə. Na' besyə'əchoj de'e xio' ca' yichjla'aždao' be'enə' na' jəsyə'əž'o'on yichjla'aždao' coš ca'. Nach besyə'ədiṇsesəb le'e ya'anə' na' jəsyə'əxopəb lo'o nisda'onə' na' gwsa'atəb gwse'ejəb nisən'. Na' ca do chopa mil coš can' zjənaquə.

14 Na' beṇə' ca' chosə'əye' coš ca' besə'əle'ine' de'en bagoquən' na' de'en besə'əžebchgüe' besa'acdoe' nach jəsyə'ədixjue'ine' beṇə' lao' syodan' na' beṇə' nitə' do yoba. Na' beṇə' ca' catə' gwse'enene' xtižə' beṇə' goye coš ca' ja'aque' jəsə'əgüie' de'en bagoquən'. 15 Na' catə' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən' besə'əle'ine' be'enə' gwyo'o gwyaz de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə', bachi'e nyaz xalane'e, na' babezošao' yichjla'aždaogüe'enə', na' besə'əžebe' de'en goquən'. 16 Na' beṇə' ca' besə'əle'i de'en goquən', gwse'e beṇə' ca' yela' can' beyaque ben' gwyo'o de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə' na' can' goquə len coš ca'.

17 Nach beṇə' ca' ža' gan' mbane Gadaran' jse'etə'əyoine' Jeso'osən' yeze'e lažga'aque'enə'.

18 Na' catə' Jeso'osən' beyo'e lo'o barcon' par yeze'e len disipl che' ca', ben' bechoj de'e xio' ca' yichjla'aždaogüe'enə' gotə'əyoine' Jeso'osən' šejlene' le'. 19 Pero Jeso'osən' bito be'e latjə,

gože'ene': —Beyej ližo' gan' ža' family chio' ca' na' jayedixjue'iga'aquene' catec de'e mban' baben Xancho Diozən' len le', na' can' bacheyašə' cheži'ilaže'e le'.

²⁰ Nach beza' be'enə' gwzolaogüe' jəyede' yoguə' syoda ca' gan' mbane Decapolisən' jəyecenene' catec de'e mban' baben Jeso'osən' len le'. Na' yogue'e besyə'əbanene'.

Jeso'osən' beyone' xi'in Jairon' na' yeto no'olə be'nə' gwdan lao xadoŋ che'enə'

²¹ Na' catə' beslaguə' Jeso'osən' len disipl che' ca' yešlā'alə nisdā'onə' besyə'əchoje' lo'o barcon'. Na' besə'əžin be'nə' zan gan' nite'e cho'a nisdā'onə', na' besyə'əga'ane' na'azə. ²² Nach bžin to be'nə' le Jairo, naque' to be'nə' gwnabia' che yo'odao' che neto' be'nə' Izrael. Na' catə' ble'ine' Jeso'osən' bzo xibe' laogüe'enə'. ²³ Na' gotə'əyoichgüeine' le', gože'ene': —Xi'inə' no'olən' bachatbo'. Yo'ošga cano'obo' par ničh yeyaquebo' na' par ničh əbambo'.

²⁴ Nach Jeso'osən' txen len disipl che' ca' ja'aclene' be'nə' gwnabian'. Na' be'nə' zan jəsə'ənaogüe' lega'aque' xte boso'očhi'izojene'. ²⁵ Na' entr be'nə' ca' len to no'olə be'nə' bagoc šižin iz chzoe' bgua'a. ²⁶ Na' babžaglaogüe' gwyeje' lao zan be'nə' güen rmech ca' na' babenditjei zgade xmechen' len lega'aque' na' notono goquə'yeyon le'. Con byalə'əch yižgüe' che'enə'. ²⁷ Na' no'olən' babenene' xtižə' Jeso'osən', na' bgüigüe'e cožə' Jeso'osən' gan' zde' ladjo be'nə' ca' jəsə'ənao le' nach gwdane' xadoŋ che'enə'. ²⁸ Bene' xbab lo'o yičhjlā'aždaogüe'enə', gwne': —Šə con cana' xadoŋ che'enə', goyacczəda'.

29 Na' le'e gwlezte bgua'a de'en chzo'enə' na' gocbe'ine' de que babeyaquene'. 30 Nach Jeso'osən' leczə gocbe'ine' de que babeyone' to beṇə' len yelə' guac che'enə', na' gwyečhje' bgüie' beṇə' ca' zjasə'ənao le', nach gože' lega'aque': —¿Non' bagwdan xadon chia'anə'?

31 Nach disipl che' ca' gwse'ene': —Chle'ido' nitə' beṇə' zan nga, na' choso'oči'ižoje' le'. Na' nao': “¿Non' gwdan nada'?”

32 Pero na' Jeso'osən' bgüie' yogue'e par nič le'ine' non' gwdan le'. 33 Na' no'olən' de'en gocbe'ine' babeyaquene' na' do chaž chžebze' bgüigue'e bzo xiben' lao Jeso'osən' par gože'ene' dolol can' bagoc che'. 34 Nach Jeso'osən' gože'ene': —Xi'indaogua'a, babeyacdo' chedə' chonlilažo'o nada'. Beyej to šao' to güen na' Diozən' gone' par nič cuich gue'ido' yižgüen' nac ca'.

35 Ne'e cho'ete Jeso'osən' dižə'an ca' catə' besə'əžin beṇə' gwsa'ac liž Jairon' ben' naquə xa bi'i no'olən' jse'eže'ene': —Bagot bi'i no'ol dao' čhio'onə'. Bitoch gondo' maestrən' zed.

36 Pero Jeso'osən' bito bene' cas che de'enə' jež be'enə', con gože' Jairon': —Bito žebo'. Con benlilažə' nada'.

37 Na' bito be' Jeso'osən' latjə əžja'aquech beṇə' ca' len le', sino Bedən' len Jacobən' na' Juan beṇə' bišə' Jacob na'azən' ja'ac len le'. 38 Na' catə' besə'əžine' liž beṇə' gwnabian', Jeso'osən' ble'ine' de que beṇə' ca' ža' cha'ašilən' bachso'one' scaṇdl na' bachesə'əbežchgüe'. 39 Nach catə' gwyo'e cha'ašilən', gože' lega'aque': —¿Bixchen' bachonle scaṇdl na' chbežle? Bito nacbo' bi'i guat, con chtasbo'onə'.

40 Na' gosə'əzi'ičhižə' beṇə' ca' ža'anə' le'. Nach Jeso'osən' bebeje' yoguə' beṇə' ca' ža'anə', na' gwche'e xaxna' bi'i guatən' na' beṇə' ca' zja'aclen le' na' gwso'e lo'o quartən' gan' debo'onə'. 41 Nach bexe'e na' bi'i no'olə guat da'onə' na' bolgüiže'ebo' gože'ebo': —Talita comi—, zeje dižə': “No'ol dao, əchnia' le', beyas.”

42 Nach le'e beyaste bi'i no'ol daon' na' bedabo'. Nacbo' bi'i šižin ize. Nach xaxna'abo'on len beṇə' ca' yelə' ža' lo'o quartən' besyə'əbanchgüeine'. 43 Jeso'osən' bene' mendad cui əso'e dižə' can' goquən', na' lecə' bene' mendad len xaxna'abo'on əso'ebo' de'e gaobo'.

6

Bežin Jeso'osən' Nasaretən'

1 Na' Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' Capernaunnə' na' jəya'aque' Nasaret gan' gwcha'o Jeso'osən'. 2 Na' ža' dezcanzən' gwyeje' yo'odao' che neto' beṇə' Izrael na' gwzolao bsd əblo'ine' beṇə'. Na' beṇə' zan beṇə' ca' gwse'enene' xtiže'enə', besyə'əbanene' na' gwse'e ljuežjga'aque': —¿Nacxa goquən' neze bengə yoguə' de'en chsed chlo'ine'en ža? ¿No bzejni'i le' de'en naquə de'e si'innə'?, na' ¿nac chaquən' chone' miłagr? 3 Nombi'acho bengə. Le'enə' carpinter xi'in Marian', na' beṇə' bišə' Jacob, na' Jwse, na' Jodas, na' Simon. Nach zane' ca' nita' lažcho nga.

Na' de'en gwso'one' xbab de que Jeso'osən' naque' con to beṇə' gwlaž chega'aque', de'e na'anə' bito gwse'ejle'e che'. 4 Na' gož Jeso'osən' lega'aque': —La'anə'əczə beṇə' zan chso'e yelə' bala'an che

beṇə' ca' chso'e xtižə' Diozən', pero beṇə' gwlaž
 čhega'aque' ca' na' family čhega'aque' ca' na'
 beṇə' ca' nitə' ližga'aque' bito chso'e lega'aque' yelə'
 bala'an.

⁵ Na' laogüe de'en cui gwse'ejle'e che Jeso'osən',
 bito bene' zan milagr Nasaretən' con de'e bene'
 bxoə ne'enə' to chopə beṇə' na' besyə'əyaquene'.

⁶ Na' bebane Jeso'osən' de'en cui gwse'ejle'e
 che'. Na' gwdechlə gwyeje' len disipl che' ca'
 na' bzejni'ine' beṇə' ca' ža' yež ca' de'en zjəchi'
 galə'əzə.

*Jeso'osən' bsele'e disipl che' ca' šiziṇ jəsə'ədixjui'e
 xtiže'enə'*

⁷ Jeso'osən' botobe' disipl che' ca' šiziṇ na'
 bnežjue' lega'aque' yelə' guac par nič əsa'aque'
 yesyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yičjla'aždao'
 beṇə'. Na' bsele'e chopə güejəga'aque' jəsə'ədixjui'e
 xtiže'enə'.

⁸ Na' bene' mendad len lega'aque' bitobi
 əso'oxe'e tnezən', sino tozə garrot. Gože' lega'aque'
 de que bito cheyalə' əso'e bsod, ni yet, ni mech.

⁹ Be'e latjə yoso'oleje' šcue' yel, na' əsa'aze' tozə
 camis.

¹⁰ Na' ze'e sa'aque' catə' gože' lega'aque': —
 Catə' əžinle liž beṇə' yesyə'əbei yoso'ogüialao le'e,
 na'atezə sole na' na'atezə yesa'acle par žja'acle
 ga yoblə.

¹¹ Na' gatə'atezə əžinle ga cui nono
 yebei əgüialao le'e, na' nic yoso'ozenague' chele,
 le'e yesa'ac latjən'. Na' catə' yesa'aclen', əgwsi'ins
 ni'alən' par yežib bišten' de'en gwžianṇə', nič
 əgwlo'ile beṇə' ca' de que de'e malən' chso'one'
 cui choso'ozenague' xtižə' Diozən' de'en cho'elen'.
 Diozən' bene' par nič byiṇj yi' na' sofr lao' syoda
 Sodomān' na' syoda Gomorran' por ni che de'en

cui boso'ozenag beṇə' ca' che'. Na' de'e li achnia' le'e catə' əžin ža gon Diozən' castigw zejlicane che yoguə' beṇə' ca' chso'on de'e malən', beṇə' ca' cui yoso'ogüialao le'e yesə'əzaquə'əzi'iche' clezə ca beṇə' ca' gwnitə' Sodomān' na' Gomorran'.

¹² Nach gwsa'ac disipl ca' na' jəsə'ədixjui'e de que beṇəchən' cheyalə' yesyə'adinjene' xtola'əga'aque'enə'. ¹³ Na' leczə besyə'əbeje' zan de'e xio' de'en zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṇə' na' boso'ošone' set lao cuerp che zan beṇə' ca' chsa'acšene na' gwso'one' par ničh besyə'əyaquene'.

Can' goquə got Juan ben' bchoa beṇə' nis

¹⁴ Na' Erodən' ben' chnabia' beṇə' Galilea ca' benene' dižə' ca naquə yoguə'əlol de'e güen de'en ben Jeso'osən', la' beṇə' zan gosə'ənezene' de'e ca' ben Jeso'osən'. Nach gwna Erodən': —Bengan' de'e Juannə' ben' bchoa beṇə' nis. Babebane' ladjo beṇə' guat ca', na' de'e na'anə' chac chone' milagr quinga.

¹⁵ Nach yebalə beṇə' gosə'əne': —Naque' profet Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

Nach yebalə' gosə'əne': —Naque' to profet ben' choe' xtižə' Diozən' can' gwso'on de'e profet beṇə' ca' gwnitə' cana'.

¹⁶ Pero catə' bene Erodən' xtižə' beṇə' ca' na' gwne': —Bengan' de'e Juannə' ben' benā' mendad gosə'əchogue' yene', na' na'a babebane' ladjo beṇə' guat ca'.

¹⁷⁻¹⁸ Quinga goquə got Juannə'. Erodən' beque'e Erodiasən' ca xo'ole', len Erodiasən' naque' xo'ole Lip biše'enə'. Na' Juannə' gože' Erodən': “Malən' beno' beca'o no'ol che beṇə' bišo'onə' par naque'

xo'olo'." Na' de'en gož Juannə' Erodən' ca', de'e na'anə' Erodən' bene' mendad gosə'əzene' Juannə' na' gosə'əgüe'ene' ližyan', na' bosə'očeje' ni'a ne'e ca' gden.

¹⁹ Erodiasən' gwlo'olaže'e Juannə' por ni che de'en gože' Erodən' ca', na' gone'ene' gote'ene', pero bito goquə. ²⁰ Erodən' gočbe'ine' de que Juannə' zdacze' licha na' de que naque' to beṇə' güen. De'e na'anə' bžeb Erodən' gone' mendad so'ote' Juannə' na' de'e na'anə' bito be' Erodən' latjə bi gone no'olən' Juannə'. Na' la'aṇə'əczə bitotec gwyejni'i Erodən' bi de'en gwna Juannə', bebeine' bzenague' xtiže'enə'. ²¹ Pero na' gotə' to latjə par got Erodiasən' Juannə'. Catə'an gwy'e'i Erodən' iz, bene' to lni par beṇə' gwnabia' che' ca', na' par beṇə' gwnabia' che soldad ca', na' par beṇə' blao ca' nitə' Galilean' gan' chnabi'enə'. ²² Bi'i no'ol che Erodiasən' gwyo'obo' lo'o cuart gan' chsa'o beṇə' ca' na' bya'abo'. Na' lechgualē bebei Erodən' na' len beṇə' ca' chsa'olen le' txen can' bya'abo'. Nach Rei Erodən' gože'ebo': —Gwṇab bitə'ətezə de'en che'endo' na' goṇa'an.

²³ Na' bene' lyebe len lebo' bzoe' jorament de que əgwnežjue'ebo' bitə'ətezə de'e əṇabebo' le' la'aṇə'əczə šə gašjə nasyon gan' chnabie'enə'. ²⁴ Nach bechojbo' na' gožbo' xna'abo'onə': —¿Bin' əṇabda'ane' gone'?

Nach xna'abo'onə' gože'ebo': —Gwṇabene' goṇe' le' yichj Juannə' ben' bchoa beṇə' nis.

²⁵ Nach le'e beyo'oseste bi'i no'olən' gan' chaolen rein' beṇə' ca' yelə', na' gožbo' rein': —Beṇ nada' ṇa'atec ṇa'a yichj Juannə' ben' bchoa beṇə' nis bžian to lao plat.

26 Nach rein' gwzochgüe' trist catə' beyož gož bi'i no'olən' le' ca', pero na' bačlə bzoe' jorament len lebo' lao beṇə' ca' zjənaquə combidən'. De'e na'anə' beṇšaze' can' gwṇabe bi'i no'olən' le'. 27 Nach le'e bente rein' mendad šej to soldad žjəchogue' zelao yen Juannə' na' əgwži'e yichje'enə' to lao plat. 28 Nach gwyej soldadən' ližya gan' de Juannə' jəchogue' yene'enə' na' bži'en to lao plat. Nach beyoxe'en jəyenezjue'en bi'i no'olən', na' bi'i no'olən' bnezjwbo'on xna'abo'on.

29 Catə' gwse'ene disipl che de'e Juannə' de'en goquən', jəsyə'əxi'e cuerp che'enə' na' jəsə'əcuəše'en.

Jeso'osən' bguaogüe' gueya' mil beṇə' byo

30 Na' catə' besyə'əžin disipl che Jeso'osən' gan' zoe'enə' gwso'elene'ene' dižə' can' jse'ene'enə', na' can' jəsə'ədixjui'e can' na Diozən'. 31 Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e da, šejcho to latjə ga cui no nla' žjencho šlož dezcanz.

Gwne' ca' čhedə' beṇə' zan chsa'aš gan' nite'enə', na' cui goquə latjə par gao Jeso'osən' len disipl che' ca'. 32 Nach Jeso'osən' len disipl che' ca' gwso'e to lo'o barcw na' gosə'əlague'e nisda'onə' par besə'əžine' to latjə ga cui no nla'. 33 Pero beṇə' zan besə'əle'ine' lega'aque' catə'ən gwsa'aque', na' besyə'əyombi'e Jeso'osən'. Nach gwsa'acdo beṇə' ca' za' yoguə' yež ca' zjəchi' galə'əzə əzja'aque' zaquə' galən' əžin Jeso'osən' len disipl che' ca' na' byobəch besə'əžine' cle ca' Jeso'osən' len disipl che' ca'. 34 Na' catə' besə'əžine' cho'a nisda'onə' Jeso'osən' ble'ine' beṇə' zan ca' na' beyašə'əlaže'e lega'aque', čhedə' gocbe'ine' de que zjənaque' ca xilə' ca' bian' cui

no xane de. Na' Jeso'osən' bzejni'ine' lega'aque' de'e zan. ³⁵ Na' catə' bachexjw že'enə' gosə'əbiguə' disipl che' ca' laogüe'enə' na' gwse'ene': —Bachal na'a na' zocho to latjə ga cui no nla'. ³⁶ Bitobi de che beṇə' quinga par əse'ej əsa'ogüe'. Bzeišgueiga'aquene' dižə' nich žjəya'aque' yež ca' de'en zjəchi' galə'əzə par nich žjəsə'əxi'e de'e se'ej əsa'ogüe'.

³⁷ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e gwnežjo de'e sa'ogüe'.

Na' gwse'ene': —¿Eche'endo' šejcho žjəxi'icho tmil pes yetxtilən' par əgwnežjwchon əsa'o beṇə' quinga?

³⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Balə yetxtil chechon' de? Le'e güiašč.

Na' catə' gosə'əṇezene', gwse'ene': —Gueyə' yetxtil na' chopə bel ya'a.

³⁹ Nach ben Jeso'osən' mendad gosə'əbe' beṇə' zan ca' lao yixye daquə'anə', xonj güeje'. ⁴⁰ Na' besə'ədobə to gueyoa güeje' na' šiyon güeje' gosə'əbi'e lao daquə'anə'. ⁴¹ Na' Jeso'osən' gwxi'e yetxtil ca' gueyə' na' bel ya'a ca' chopə, na' bgüie' yobalə be'e yelə' choxcwlen che Diozən' na' bzoxxe' yetxtilən'. Na' bnežjue'en disipl che' ca' par gwso'e che che beṇə' ca'. Leczə ca' bene' len bel ya'a ca' chopə, na' gwso'e che yoguə' beṇə' ca'. ⁴² Yogue'e gwsa'ogüe'en xte ca' gwse'eljene'. ⁴³ Na' pedas yetxtil ca' na' bel ya'anə' besyə'əga'an bosyo'otobe'en, na' gwsa'aquən šižin žomə. ⁴⁴ Na' beṇə' ca' gwsa'o yetxtilən' na' bel ya'anə' zjənaquə gueyə' mil beṇə' byo cui cuent no'olə na' cui cuent bidao'.

Jeso'osən' gwze'e lao nisda'onə'

⁴⁵ Gwde na' Jeso'osən' bene' mendad yesyə'əyo'o disipl che' ca' lo'o barcon' par yesyə'əbialaogüe' yesyə'əlague'e yešla'alə nisdə'onə' par yesyə'əžine' Betsaidan', žlac ne'e bega'an le' bzeine' beṇə' zan ca' dižə'. ⁴⁶ Na' catə' beyož bzei Jeso'osən' beṇə' ca' dižə', gwloe' to lao ya'a par jene' orasyon. ⁴⁷ Na' catə' goł, barcon' gan' zesyə'əyo'o disipl che' ca' bazdan gwcholte nisdə'onə', na' yetozə Jeso'osən' bega'ane' lao ya'anə'. ⁴⁸ Na' ble'ine' de que naquən zdebə par yesə'əžiguə'əche' barcon' chedə' chechj be'enə' clelə. Na' do šbał beyetj Jeso'osən' ya'anə' na' gwze'e tiao nisdə'onə' na' gwyeje' galən' zja'ac disipl che' ca'. Na' bene' ze te yešla'alə galən' zja'aque'. ⁴⁹ Pero na' catə' besə'əle'ine' le' zde' lao nisdə'onə' gwsa'aque' de que naque' to beṇə' guat, na' gwso'osye'e. ⁵⁰ Yogue'e besə'əle'ine' le' na' besə'əžebchgüe'. Pero na' le'e bolgüižte' lega'aque' na' gože': —Łeyebei, nada'anə'. Bito žeble.

⁵¹ Nach beyo'e lo'o barcw chega'aque'enə' na' le'e gwlezte be'enə'. Na' lechgualē besyə'əbanene', ⁵² la' bito gwsa'acbe'ine' non' naquə Jeso'osən' la'anə'əczə bguaogüe' beṇə' zan ca' len gueyə'əzə yetxtilən' chedə' nezejənchol yichjla'aždaoga'aque'enə'.

Jeso'osən' beyone' beṇə' chsa'acšene beṇə' nitə' Genesaretən'

⁵³ Na' catə' beyož besyə'əlague'e nisdə'onə', besə'əžine' gan' mbane Genesaretən'. Na' besə'əchoje' barcon' na' bosə'ocheje'en cho'a nisdə'onə'. ⁵⁴ Na' ze'e besyə'əchoje' barcon' catə'əczlə besyə'əyombia' beṇə' ca' ža' Genesaretən' Jeso'osən'. ⁵⁵ Na' gwsa'ašdoe' yoguə' yež ca' zjəchi'

doxen gan' mbane Genesaretan', na' gosə'əche'e yoguə' beṇə' ca' chsa'acšene zjəxoateze' lao xcamga'aque'enə' par jso'ene' gan' gwse'enene' rson zo Jeso'osən'. ⁵⁶ Na' gatə'ətezə gwyej Jeso'osən' šə lao' syoda, o šə lao' yež ca', con boso'onite'e beṇə' ca' chsa'acšene do cho'a nezən' na' gwsa'atə'əyoine' Jeso'osən' šə güe'e latjə yesə'əgane' lachga lox xadoṇ che'enə'. Na' yoguə' beṇə' ca' gosə'əgan len besyə'əyaquene'.

7

De'e mal de'en chčhoj yichjla'azda'ochon' chonən manch la'azda'ochon'

¹ Balə beṇə' fariseo ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwsa'aque' Jerosalennə' na' besə'əžine' gan' zo Jeso'osən'.

² Na' catə' besə'əle'ine' de que balə disipl che Jeso'osən' bito bosyo'one'e zan las ze'e sa'ogüe', na' gwsa'ogüe' xya contr disipl ca' lao Jeso'osən'.

³ Ca naquə costombr che yoguə' neto' beṇə' Izrael na' mazəchlə che beṇə' fariseo ca' beṇə' ca' leczə zjənaquə beṇə' gwlaž cheto', bito chsa'ogüe' šə cuiṇə' yosyo'one'e zan las, la' can' naquə costombr de'en gosə'ənao de'e xaxta'oto' ca'. ⁴ Catə' chja'aque' gan' chac ya'anə' na' catə' chesyə'əžine' ližga'aque' bito chsa'ogüe' xte catə'əch bagwsa'a gosə'əyib cuinga'aque'. Na' dech de'e zan costombr de'e chəsə'ənaogüe' ca de'en chso'one' xi'ilaž' tas plat čhega'aque' ca' na' yesə' de ya, na' no mes čhega'aque' segon can' na costombr golən'. ⁵ De'e na'anə' beṇə' fariseo ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwse'e Jeso'osən': —¿Bixchen' disipl

ch̄io' ca' bito chesə'ənaogüe' costombr ca' de'en bosyo'ocua'anlen de'e x̄axta'ocho ca' chio'o? ¿Bixchen' cui chosyo'one'e zan las antslə ze'e sa'ogüe' can' chonto'?

⁶ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Naquən de'e li can' bzoj de'e profet Isaiazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' che le'e beṇə' goxoayag. Bzoje'en nan:

Beṇə' Izrael ca' chəsə'əne' de que nada' Diozən' chso'elaogüe'e

pero lo'o yichjla'aždaoga'aque'enə' chesə'əgue'ine' nada'.

⁷ Bitobi zejen de'en chəsə'əne' chso'elaogüe'e nada', chedə' la' choso'osed choso'olo'ine' beṇə' costombr de'en gwsa'aljlažə' beṇachən'.

⁸ Le'e chbejyichjle de'en non Diozən' mendad gonle na' con naozechle costombr golə de'en əbxe beṇachən', ca de'en chi'ichgua yichjle cheyible no yesə' na' no tas plat chele zan las ze'e gwchinlen na' chi'ichgua yichjle gonle de'e zan de'e zjənac ca'.

⁹ Na' goze'e Jeso'osən' lega'aque': —¿Echaquele güenchguan' chonle chbejyichjle de'en non Diozən' mendad gonle parzə nich naole costombr chelen'?

¹⁰ Le'e nale de que chzenagle che de'en bzoj de'e Moisezən'. De'e Moisezən' bzoje' can' gož Diozən' le', nan: “Le'e gwnežjo yelə' bala'an x̄axna'ale.” Na' lecza bzoje': “Notə'ətezle šə chžia chnitə'ale x̄axna'ale cheyalə' gatle.”

¹¹ Pero na' le'e nale de que notə'ətezə beṇə' guac ye'e x̄axne'enə': “Bitoch gaquəlena' le'e chedə' yoguə' mech o bien de'en naquə gonə' par gaquəlena' le'e naquən Corban” (zeje dižə' naquən che Diozən'). ¹² Na' šə ca' ye'e x̄axna' be'enə', le'e natele de que bitoch cheyalə'

gaquəlene' xaxne'enə'. ¹³ Na' de'en naozechle costombr golə chele de'en nale naquə de'e žialaoch, bachonle lei che Diozən' ca to de'e cui bi bi zaque'e. Na' de'e zan de'e zjənaquə ca de'e quinga chonle.

¹⁴ Nach Jeso'osən' bolgüize' beṇə' ca' zjənžaguən' par gosə'əbigue'e laogüe'enə', na' gože' lega'aque': —Yoguə'əle le'e gwzenag de'en nga əṇia' le'e niç šejni'ilen. ¹⁵ Bito ṇacho de que de'en che'ej chaochon' chonən manch la'aždaochon'. De'e mal de'en chchoj yichjla'ažda'olen' lenṇə' chonən manch la'ažda'olen'. ¹⁶ Le'e žia nagle de'e chene, legwzenag.

¹⁷ Catə' beza' Jeso'osən' gan' nitə' beṇə' ca' na' beyo'e liže'enə' disipl che' ca' gosə'əṇabene' le' bi zejen jemplan'. ¹⁸ Nach gože' lega'aque': —ǰElezə lenle bito chejni'ile de que de'en che'ej chaochon' bito gaquə gonən manch la'ažda'ochon'? ¹⁹ De'en che'ej chaochon' bito cho'on yichjla'ažda'ochon' sino que chjche'en lo'o le'echon' na' chžin or cheden.

(Can' gwne' blo'e de que yoguə' yelə' guaon' zjənaquən güen par gaochon.) ²⁰ Na' gwne': —De'en chchoj yichjla'ažda'olen' lenṇə' chonən manch la'ažda'olen'. ²¹ Na' lo'o yichjla'aždao' beṇəch na'anə' chchoj yoguə' xbab mal quinga, ca de'en nan yesə'əgo'o xtoga'aque' na' yesə'əbejyichje' no'ol chega'aque' o be'en chega'aque' par yesy'əzolene' beṇə' yoblə, na' ca de'en nan so'ote' beṇə'. ²² Na' leczə lo'o yichjla'aždao' beṇəch na'anə' chchoj xbab mal de'en nan yesə'əbanga'aque' bi de'e de che beṇə', na' yesə'əzelaže'e bi de'e de che beṇə', na' so'one' de'e mal, na' yesə'əxoayague' beṇə', na' so'onlene' cuerp chega'aque'enə' de'en

naquə de'e yelə' zto', na' sa'acxi'i ljuežjga'aque', na' yoso'ožia yoso'onite'e ljuežjga'aque', na' sa'alaže'e na' nan so'one' de'en cui zaque'e. ²³ Yoguə' de'e mal ca' de'en zjanac ca' chchojən yichjla'aždao' beṇə', na' chac manch la'ažda'oga'aque'enə'.

To no'olə cui naque' beṇə' Izrael chonlilaže'e Jeso'osən'

²⁴ Beza' Jeso'osən' latjən' len disipl che' ca' par ja'aque' galə'əzə gan' mbane Tiro na' Sidon. Na' gwso'e to lo'o yo'o na' bito gone'e Jeso'osən' no əneze gan' nite'enə', pero bia'aczə bito goquə yesə'əcuašə' cuinga'aque'. ²⁵⁻²⁶ Na' zo to no'olə Sirofenisia beṇə' chšil dižə' griego na' zo to bi'i no'ol che' yo'o yaz de'e xio'on yichjla'ažda'obo'onə'. Na' lgüegwzə bene no'olən' rson gan' zo Jeso'osən', na' gwyeje' bzo xibe' lao Jeso'osən'. Na' gotə'əyoine' Jeso'osən' yebeje' de'e xio' ca' yo'o yaz yichjla'aždao' xi'ine' no'olən'. ²⁷ Pero na' Jeso'osən' gože'ene': — Cheyalə' güe'echo latjə zgua'atec əsa'o bi'i checho ca' na' techlə əgguaō xico'ochon', chedə' bito naquən güen yeca'acho yelə' guaō che xi'inchon' na' əgwnežjwchon gao xico'ochon'.

²⁸ Na' gocbe'i no'olən' bsaquə'əlebe Jeso'osən' beṇə' ca' cui zjanaquə beṇə' Izrael ca' beco', nach gože'ene': — Leiczədon' Xana'. Pero xico'ocho ca' bian' nitə' xan mesən' guaquə əsa'ob pedas yelə' guaon' de'en choso'osan xi'incho ca' lao yon'.

²⁹ Nach Jeso'osən' gože'ene': — No'olə, güenchguan' bagwnao'. Guaquə yeyejo' ližo'. Babechoj de'e xio' de'en gwyo'o gwyaz yichjla'aždao' xi'inonə'.

30 Na' catə' bežin no'olən' liže'enə', xi'ine'enə' debo' lao xcambo'onə' na' babechoj de'e xio'onə' gwyo'o gwyaz yichjla'ažda'obo'onə'.

Jeso'osən' beyone' to beṇə' ncuež nague' na' leczə bito goquə əne' binlo

31 Gwde na' Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' latjən' gan' mbane Tiro na' besyə'ədie' gan' mbane Sidonṇə' na' yež ca' zjəchi' gan' mbane Decapolis par besyə'əžine' nisdəo' Galilean'. 32 Na' galə'əzə nisdə'onə' besyə'əžague' beṇə' ca' zjənche'e to beṇə' cuež na' leczə bito goquə əne' binlo, na' gwsa'atə'əyoine' Jeso'osən' əxoə ne'enə' be'enə' par nič yeyaquene'. 33 Jeso'osən' gwche'ene' partlə gan' cui no beṇə' nitə' na' bzeb xbene'enə' lo'o nag be'enə' chopə la'a, na' btop xene'enə' xbene'enə' nach gwdane' ložə' be'enə'. 34 Nach Jeso'osən' bgüie' yobalə, na' gwcua'alaže'e gwne': —jĒfata! —zeje dižə' “jByaljo!”.

35 Nach byaljo nag be'enə', na' leczə lože'enə' beyaquen, na' goc gwne' binlo. 36 Na' Jeso'osən' bene' mendad len beṇə' ca' cui so'e dižə' che de'en babene', pero mazəchlə gwso'one' gwso'e dižə' chei. 37 Na' lechgualə besyə'əbane beṇə' ca' na' gwse'e ljuežjga'aque': —Chac chone' yoguə'əloj na' yoguə' de'en chone' chone'en binlo. Chone' par nič chesyə'əyene beṇə' cuež ca' na' par nič chesyə'əne beṇə' mod ca'.

8

Jeso'osən' bguaogüe' tapa mil beṇə'

1 Na' goquən' besə'əžag beṇə' zan gan' zo Jeso'osən', na' bito bi de čhega'aque' par əsa'ogüe'.

Nach Jeso'osən' goxe' disipl che' ca' na' gože' lega'aque': ² —Lechguale cheyašə'ada' beṇə' quinga. Bagoc šonə ža nite'e nga len chio'o, na' bitobi de de'e əsa'ogüe'. ³ Šə yosa'aga'aca'ane' sin cui bi əgwnežjua' əsa'ogüe', gosyə'əcholene' tnezən', la' bale' za'aque' zitə'.

⁴ Nach disipl che' ca' gwse'ene': —Gan' zocho nga naquən to latjə ga cui nono nla'. ¿Gaxa əželecho de'e əsa'o yoguə' beṇə' zan quingan'?

⁵ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Balə yetxtil chechon' de'?

Nach gwse'ene': —Gažən.

⁶ Nach Jeso'osən' bene' mendad yesə'əbe' beṇə' ca' lao yon'. Na' bexe'e yetxtil dao' ca' gažə na' be'e yelə' choxcwlen che Diozən'. Nach bzoخة'en bnežjue'en disipl che' ca' par gwso'e che yoguə' beṇə' ca'. ⁷ Na' leczə de to chopə bel ya'a dao', na' Jeso'osən' be'e yelə' choxcwlen che Diozən' por lega'aquəb, nach bene' mendad len disipl che' ca' əso'e che che beṇə' ca'. ⁸ Na' yogue'e gwsa'ogüe' xte ca gwse'eljene'. Nach pedas ca' de'en besyə'əga'annə' bosyo'otobə disipl ca' len, na' gwsa'aquən gažə žomə. ⁹ Na' beṇə' ca' gwsa'o yetxtilən' len bel ya'anə' zjənaquə do tapa mile'. Gwde na' bosa' Jeso'osən' lega'aque'. ¹⁰ Nach le' gwyo'e to lo'o barcw len disipl che' ca' na' ja'aque' distrit gan' nzi' Dalmanota.

Beṇə' fariseo ca' gosəṇabene' Jeso'osən' gone' to de'e yesə'əle'ine' le'e yoban'

¹¹ Na' besə'əžin balə beṇə' fariseo gan' zo Jeso'osən' na' gwzolao gwsa'acyože'ene'. Na' gosə'əṇabene' le' gone' to milagr de'e yesə'əle'ine'

le'e yoban' gwsa'aque'ne' šə cui gaquə gone'ennə'.
 12 Jeso'osən' gwcua'alaže'e na' gože' lega'aque': —
 Le'e mbanle na'a chñable gona' to de'e le'ile le'e
 yoban' par ničh ənezele šə Diozən' bsele'e nada'.
 Pero de'e li chnia', le'e, bitobi bi gona' de'e le'ile
 le'e yoban'.

13 Na' beyož gwna Jeso'osən' ca' beze'e len disipl
 che' ca' gan' nitə' beṇə' ca', na' besyə'əyo'e lo'o
 barcon' na' besyə'əlague'e yešla'alə nisda'onə'.

*De'en chsed chlo'i beṇə' fariseo ca'
 gwxaquə'əleben ca xna' cuazin'*

14 Na' disipl che' ca' gwsa'acbe'ine' de que
 gwsa'anlaže'e əso'oxe'e yetxtil de'en əsa'ogüe'.
 Toga yetxtilən' de chega'aque' lo'o barcon'. 15 Nach
 Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' gože': —
 Legapə cuidad len xna' cuazi che beṇə' fariseo ca'
 na' che beṇə' ca' chso'on txen len Erodən'.

16 Pero disipl che' ca' bito gwse'ejni'ine' bi zejen
 de'en gože' lega'aque' ca', nach gwse' lježjga'aque':
 —Gwne' ca' chedə' gonlažə'əcho gua'acho yetx-
 tilən'.

17 Jeso'osən' gocbe'ine' can' gwse'e lježjga'aque',
 nach gože' lega'aque': —¿Bixchen' chonle xbab che
 yetxtilən' de'en gonlažə'əlen'? ¿Ecabinə' šejni'ile bi
 zeje de'en gwnia' le'e? ¿əna' bito chonle xbab chei?
 ¿Ebia'aczə ne'e nchol yičhla'ažda'olen'? 18 ¿Ebito
 chle'ile de'en chona'? na' ¿əbito chenele de'en
 chzejni'ida' le'e? ¿Ebito za'alažə'əle miłagr de'en
 babena'? 19 Catə'an bguaogua' gueya'a mil beṇə'
 byo len gueyə'əzə yetxtil dao' ¿balə žomə pedas
 yetxtilən' botoble de'en besyə'əga'an'?

Nach gwse'ene': —Šižin žomən'.

20 Na' gozna Jeso'osən': —Catə' bguaogua' tapa mil beṅə' byo len gažə yetxtil ĵbalə žomə pedas yetxtil ca' botoble de'en besyə'əga'aṅ?

Nach gwse'ene': —Gažə žomən.

21 Nach gože' lega'aque': —ĵEbia'aczə bitoṅə' šejni'ile bi zejen de'en gwnia' le'e?

Jeso'osən' beyone' ĵelao to beṅə' lchol̄yež de'en nzi' Betsaida

22 Gwde de'e ca' besə'əžine' Betsaidan'. Na' beṅə' Betsaida ca' jso'e to beṅə' lchol̄ lao Jeso'osən', na' gwsa'atə'əyoine' le' cane'ene' par niçh yele'ine'.

23 Na' Jeso'osən' beṅe'e na' be'enə' na' gwche'ene' fuerlə yežən' na' gwdeb xene'enə' ĵlao be'enə' nach gwdane'ene'. Nach gwṅabene' le' šə bachac le'ine' latə'. 24 Beṅə' lchol̄ən' bgüie' na' gože' Jeso'osən': —Chle'ida' beṅə' can' chle'icho yag ca', pero chesə'əde'.

25 Nach Jeso'osən' gwdane' ĵlao be'enə' de'e yoblə, nach be'enə' bgüiayane'e, na' beyaque ĵelaogüe'enə' na' bele'ine' binlo. 26 Nach Jeso'osən' gože'ene': —Bito šejo' lao' yežən', na' nic no yo'o can' babena' len le'.

Na' bose'ene' beyej liže'enə'.

Bedən' gwne' che Jeso'osən' de que Diozən' bsele'ene' par gaqualene' beṅə' ca' bagwleje' par zjənaque' nasyon che'enə'

27 Na' Jeso'osən' len disipl che' ca' gwsa'aque' ja'aque' yež ca' de'en zjəchi' gan' mbane Sesarea de Filipino. Na' lao zja'aque' tnezən' Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —ĵBi chesə'əna beṅə', non' naca' nada'?

28 Nach gwse'ene': —Bale' chesə'əne' de que naco' de'e Juan ben' bchoa beṇə' nis. Na' yebale' chesə'əne' de que naco' profet Liaz ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' yebale' chesə'əne' de que naco' yeto profet beṇə' leczə be' xtižə' Diozən' cana'.

29 Nach gože' lega'aque': —¿Chexa le'e? ¿bi nale non' naca' nada'?

Nach Bedən' gože'ene': —Le' naco' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' neto' bagwleje' par naquəto' ṇasyon che'enə'.

30 Nach Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' de que ni toe' cui əso'e dižə' de que len' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' beṇə' ca' zjənaquə ṇasyon che'enə'.

Jeso'osən' gwduxjue'ine' disipl che' ca' de que gate'

31 Nach gwzolao Jeso'osən' bsed blo'ine' disipl che' ca'. Na' bzenene' lega'aque' de que de'e zan cheyalə' chi' saquə' le' naque' ben' bselə' Diozən' golje' beṇəch. Na' gwne' de que beṇə' golə beṇə' blao che ṇasyon Izrael cheton' na' beṇə' gwnabia' che bxoz cheto' ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' bito se'ejle'e che'. Nach gože' disipl che' ca' de que beṇə' blao ca' so'ote'ene', pero na' yeyon ža yebane' ladjo beṇə' guat ca'. 32 Yoguə' de'e ca' gož Jeso'osən' disipl che' ca' clar. Nach Bedən' gwleje' Jeso'osən' latə' dao' ca'alə par gwdile'ene'. 33 Pero na' Jeso'osən' gwyechje' na' bgüie' disipl che' ca' na' gwdile' Bedən', gože' gwxiye'enə' de'en chnabia' yichjla'aždao' Bedən': —Gwchi'izə' ca'alə Satanas.

Nach gože' Bedən': —Chono' xbab che de'en chacdo' gaquən güen na' bito chono' xbab naquən' chene'e Diozən' gaquə.

³⁴ Nach Jeso'osən' goze'e disipl che' ca' na' yez-iquə'əchlə beṇə' ca' zjənžaguən' gože': —Notə'ətezle šə chene'ele gonlilažə'əle nada' na' gwzenagle chia', cheyalə' əchojyichjle de'en chene'ele gon cuinle par nič gonle con can' chene'e Diozən', na' bitobi gaquele che de'en chi' saquə'əle la'anə'əczə šə so'ot beṇə' le'e to le'e yag coroz, con gonlilažə'əle nada' na' gwzenagle chia'. ³⁵ Na' notə'ətezə beṇə' chaquene' gone' par nič cui chi' saque'e o par nič cui no so'ot le', be'enan' cuiayi'. Na' notə'ətezə beṇə' chsanlažə' cuine' chi' saque'e o so'ot beṇə' le' chedə' chonlilaže'e nada' na' chedə' chejle'e dižə' güen dižə' cobə chia'anə', be'enan' əbane' zejlicane. ³⁶ Bitobi de'e güen gaquə che to beṇə' la'anə'əczə ṇabi'e doxen yežlyon' šə cuiayi'e zejlicane. ³⁷ La' bitə'ətezə de'e gatə' che' bito gaquəlenən le' par nič cui cuiayi'e zejlicane. ³⁸ Notə'ətezle šə cheto'ile chia' na' che xtiža'anə' lao beṇə' güen de'e mal ca' beṇə' ca' cui chso'elao' Diozən', leczə ca' nada' yeto'ida' chele, nada' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇəch. Yeto'ida' chele catə'an yida' de'e yoblə nsa'a yelə' chey che'eni' che Xa' Diozən' na' nchi'a angl chia' ca'.

9

¹ Nach goze'e Jeso'osən' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e de que ballə cabinə' gatle catə'an le'ile can' gon Diozən' əgwlo'e yelə' guac xen che'enə' par ṇabi'e beṇəchən'.

Jeso'osən' goque' ca to de'e chey che'eni'

² Gwde xop ža gwna Jeso'osən' de'e ca', gwche'e Bedən' len Jacobən' len Juannə', con lega'acze' ja'aque' to lao ya'a sibə. Na' lao nite'e lao ya'anə' besə'əle'ine' beža' can' goquə Jeso'osən'. ³ Na' xalane'enə' goctitən na' beyaquən šyiš xilə' juisy. Beyaquən šyiš xilə' juisyach cle ca che notə'atezəchlə beṇə' chac chib lachə' yežlyo nga. ⁴ Na' besə'əle'ine' Liazən' ben' be' xtižə' Diozən' cana' na' leczə besə'əle'ine' de'e Moizezən' chso'elene' Jeso'osən' dižə'. ⁵ Nach gož Bedən' Jeso'osən': —Xanto', güenchgua zocho nga na'a. ¿Egüe'endo' gonto' šonə ranš?, ton par le', na' ton par Moizezən' na' yeton par Liazən'.

⁶ Gože'ene' ca' chedə' bito bene' xbab che de'en gože' tant besə'əžebe'. ⁷ Nach betj to bejw bcuašə'n lega'aque', na' lo'o bejon' gwse'enene' gwna Diozən': —Benga Xi'ina' ben' chacchgüeida' chei. Che le'enə' le'e gwzenag.

⁸ Na' choso'ogüiate' ca' catə'əczla con cuich no no besə'əle'ine' sino yetozə Jeso'osən'.

⁹ Na' gwde na' lao chesyə'əyetje' ya'anə', Jeso'osən' bene' mendad len lega'aque' cui no no əso'elene' dižə' che de'en babesə'əle'ine'enə' xte catə'əch so'ot beṇə' ca' Jeso'osən' ben' bselə' Diozən' golje' beṇach na' yebane' ladjo beṇə' guat ca'. ¹⁰ De'e na'anə' bito bi dižə' gwso'elene' yeziquə'achlə beṇə'. Pero bito gwse'ejni'ine' bi zejen xtižə' Jeso'osən' de'en gwne' yebane' ladjo beṇə' guat ca' na' gosə'əṇabe' ljuežjga'aque' bi zejennə'. ¹¹ Nach gwse'e Jeso'osən': —Beṇə' ca' choso'osed choso'olo'ine' lein' choso'osedene' neto' de que zgua'atec profet Liazən' ben' gwzo cana' cheyalə' yide' lao yežlyo nga de'e yoblə antslə

ze'e yidə ben' əselə' Diozən' par gaquəlene' nasyon chechon'. ¿Bixchen' chesə'əne' ca' ža'?

¹² Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e liczə can' chesə'əne' de que profet Liazən' ben' gwzo cana' leteque' yide' de'e yoblə par yeyone' yoguə'əloł de'en cheyalə' yeyac. Na' leczə ca' nyoj Xtižə' Diozən' nan de que ben' əselə' Diozən' galje' beṇač na' de'e zan de'e čhi' saque'e. Beṇačən' so'onene' le' ca'aczə to beṇə' cui bi bi zaque'e. ¹³ Pero na' əchnia' le'e de que babidə ben' bedəyən can' ben Liazən' na' beṇə' Izrael gwlaž checho ca' gwso'onene' le' con ca gwse'enene' can' nyoj Xtižə' Diozən' gaquə.

Beyon Jeso'osən' to bi'yo'o yaz de'e xio'

¹⁴ Na' catə' besyə'əžine' gan' besyə'əga'an disipl ca' yela', besə'əle'ine' beṇə' zan, zjənyechje' disipl ca'. Na' leczə nitə' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' chsa'acyože' disipl che Jeso'osən'. ¹⁵ Nach catə' besə'əle'i yoguə' beṇə' ca' nžaguən' Jeso'osən' besyə'əbanchgüeine'. Nach gwsa'acdoe' jəsə'əšague'ene' na' gwso'olgüiže'ene'. ¹⁶ Nach Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —¿Bi dižə'an cho'elenle beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'?

¹⁷ Nach entr beṇə' ca' zjənžaguən' toe' gože'ene': —Xana', nchi'a xi'ina' nga. Yo'o yaz de'e xio'on yichjla'ažda'obo'onə' na' chonən par nič nachbo' mod. ¹⁸ Na' gatə'ətezə zobo' catə' chnizən lebo' chčhixən lebo' lao yon', na' chla' bžin' cho'abo'onə', na' chaoyejə leybo'on na' chatbo' šlat. Bagotə'əyoida' disipl chio' ca' par nič yesyə'əbeje' de'e xi'onə' yo'o yaz yichjla'ažda'obo'onə', pero bito gwsa'aque' yesyə'əbeje'en.

19 Nach gož Jeso'osən' beṇə' ca' ža'anə': — Le'e nitə'ale nga, ĵbixčhexan' cui chejle'ele chia? Bachac sša zoa' napa' yelə' chxenlažə' len le'e. ĵBatxan' šejle'ele chia?

Nach gože' xa bida'onə': —Doa' xi'ino' nga.

20 Na' catə' zjso'ebo' lao Jeso'osən', ble'i de'e xio'onə' Jeso'osən' na' bnizən bida'onə', na' benən par nič lechgualē gwyazbo' šonṇə', na' bchix btolən lebo' lao yon', xte bla' bžin' cho'abo'onə'.

21 Nach Jeso'osən' gože' xabo'onə': —Šna bagoc chacbo' ca'?

Nach xabo'onə' gože' Jeso'osən': —Dezd bida'otebo'. 22 Zan las ben de'e xi'onə' par jechazbo' do lao yi' na' bχopən lebo' do lo'o nis par gatbo'. Šə bi de'e guac gono' par gaquəleno' neto', beyašə'əlažə'əšguei neto'.

23 Jeso'osən' gože'ene': —Šə chejli'o chia', goyona'abo', la' chac chona' bitə'ətezə, con šə chejli'o chia'.

24 Nach xabo'onə' le'e gožte' Jeso'osən': —Chejli'a chio'. Goclenšga nada' par nič šejle'echa' chio'.

25 Na' catə' Jeso'osən' ble'ine' bachesə'əžag beṇə' zan, nach gwdile' de'e xio'onə', gože'en: —De'e xio', chono' par nič bi'i nga nacbo' mod na' ncuežbo'. Chona' mendad yechojo' yičhja'aždao' bi'i nga na' cuatəch yeyo'o yeyazo' de'e yoblə.

26 Nach de'e xio'on bgosya'an lebo' na' benən par nič lechgualē fuert gwyazbo' šonṇə' de'e yoblə nach bechojən lebo' na' bocua'anən lebo' ca'aczə to bi'i guat. Na' beṇə' zan gosə'əne' de que gotbo'onə'.

27 Pero na' Jeso'osən' bexe'e na'abo'onə' par bezoža'abo'.

28 Nach Jeso'osən' gwyo'e to lo'o yo'o na' disipl che' ca' gosə'əbigue'e gan' zo toze', na' gwse'ene': — ĵBixchexaczxan' cui goquə yebejto' de'e xi'onə' ža?

29 Nach gože' lega'aque': —Par niĉ gaquə yebejle de'e xio' ca' de'en zjənaquə ca de'en bebeja' yichjla'aždao' bi'i nga, cheyalə' co'o gwchejle cui ye'ej gaole niĉ gontezə gonle orasyon.

De'e yoblə gwduxjue'e Jeso'osən' de que gate'

30 Na' catə' besa'aque' latjən' besyə'ədie' gan' mbane Galilean', pero Jeso'osən' bito gone'ene' yesə'əneze beṇə' gan' zoe'. 31 Con disipl che' ca'azə əbsed əblo'ine'. Na' gože' lega'aque' de que le' naque' ben' bselə' Diozən' golje' beṇaĉh. Na' gaque' lao na' beṇə' na' so'ote'ene', nach yeyon ža yebane' ladjo beṇə' guat ca'. 32 Pero na' disipl ca' bito gwse'ejni'ine' dižə' de'en be' Jeso'osən' na' besə'əžebe' par yesə'əṇabene' le' bi zejen de'e gože' lega'aque'enə'.

Gwsa'acyožə disipl che' ca' noe' naquə blaoch

33 Jeso'osən' len disipl che' ca' besyə'əžine' liž Jeso'osən' de'en zo Capernaunə', na' lao bazjənite'e liže'enə' gože' lega'aque': —ĵBi porən' chacyožle tnezən'?

34 Nach disipl che' ca' bito bosyo'oži'e xtiže'enə', chedə' gwsa'aque'ne' zto' de'en gwsa'acyože' entr lega'aque' noe' naquə blaoch. 35 Gocbe'i Jeso'osən' xbab chega'aque'enə' na' gwchi'e na' goxe' disipl che' ca' par gosə'əbigue'e laogüe'enə', na' gože' lega'aque': —Notə'ətezle šə chene'ele gacle beṇə' blaoch, cheyalə' gonle xbab che cuinle de que bitobi zaquə'əle, na' cheyalə' gaquəlen ljuežjle ca to mos.

36 Nach goxe' to bidao' na' bzeche'ebō' laoga'aque'enə' nach gwlene'ebō', gože' lega'aque':
 37 —Šə chonle güen len bidao' nga o notə'ətezəchlə bidao' laogüe de'en chaquele chia', choncze güen len nada'anə'. Na' catə' chonle güen len nada', leczə choncze güen len Diozən' ben' bselə' nada'.

Ben' cui chon contr chio'o txenczən' chone' len chio'o

38 Nach Juannə' gože'ene': —Maestr, babežagto' to beṇə' cho'e la'onə' par chebeje' de'e xio' de'en yo'o yaz yichjla'aždao' beṇə' na' bžonto' gone' ca' chedə' bito chone' txen len chio'o.

39 Nach Jeso'osən' gože'ene': —Bito gwžonle gone' ca', chedə' notə'ətezə beṇə' cho'e la'anə' par gone' to miłagr, bito gaquə bi əne' contr nada'. 40 Šə to beṇə' cui chone' contr chio'o, txenczən' chone' len chio'o.
 41 Na' notə'ətezə beṇə' gaquəlen le'e laogüe de'en naole nada' la'anə' tbašə nis gone' ye'ejle, be'enə' gon ca' de'e liczə gona' ca soe' mbalaz catə' yežine' yoban'.

Bito cheyalə' goncho ca əxopə beṇə' yoblə gone' de'e mal

42 Probchguazə ben' gon par nič əxopə to beṇə' chonlilažə' nada' gone' de'e mal, la'anə'əczə ben' əxopən' cuitec bi zaque'e par len beṇə'chən'. Nca'alə xneze žalə' yoso'ocheje' yen ben' chon ca' to yej yišə' na' žjəsə'əzale'ene' lo'o nisda'onə' par gate' cle ca soe' gone' ca əxopəch beṇə' so'one' de'e malən'. 43 Šə de'en chonle len na'alənə' chonən par nič əxople gonle de'e malən', güenchlə žalə' əchog na'alən' cle ca əxople gonle de'e malən'. Nca'alə xneze nacle beṇə' na' chog yežinle lao

Diozən' na' əbanl̩e zejlican̩e cle ca cuiayi'ilenl̩en txen lao yi' gabil̩ən' de'en cui chyol. ⁴⁴ Zejl̩ican̩e yesə'əžaglaochgua beṇə' ca' yesyə'əžin lao yi' gabil̩ən' čhedə' cuat yol yi'inə'. ⁴⁵ Na' šə de'en chonl̩e len n̩i'alenə' chonən par nič əxople gonl̩e de'e malən', güencl̩ə žalə' əchog n̩i'alen' cle ca əxople gonl̩e de'e malən'. Nca'alə xṇeze yežinl̩e lao Diozən' nacle beṇə' coj na' əbanl̩e zejlican̩e cle ca cuiayi'ilenl̩en txen lao yi' gabil̩ən' de'en cui chyol. ⁴⁶ Zejl̩ican̩en' yesə'əžaglaochgua beṇə' ca' yesyə'əžin lao yi' gabil̩ən' čhedə' cuat yol yi'inə'. ⁴⁷ Na' šə de'en chle'ile len jelaolen' chonən par nič əxople gonl̩e de'e malən' yejni'alə žalə' cuejlen, čhedə' nca'alə xṇeze nacle beṇə' l̩choḷ yežinl̩e yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e na' əbanl̩e zejlican̩e, cle ca cuiayi'ilenl̩en txen lao yi' gabil̩ən'. ⁴⁸ Zejl̩ican̩en' yesə'əžaglaochgua beṇə' ca' yesyə'əžin lao yi' gabil̩ən' čhedə' cuat yol yi'inə'.

⁴⁹ Bxoz ca' chso'ose' zedə' lao xpelə' bia ca' choso'ozeye' chso'elaogüe'e Diozən' par nič belə'an chaquən xi'ilažə'. Na' de'en chsi' Diozən' xṇeze chyi' chzaquə'əcho, chone' ca' par nič chaquəch yichjla'aždao' chio'o chonl̩ilažə'əchone' xi'ilažə'. ⁵⁰ Nezecho de que zedə' naquən güen na' chonən par nič cui chbiayi' yid belə'an, pero šə zedə'an bitoch bi zxi' naquən, bitoch bi zaquə'an na' bito gaquə goncho ca yeyaquən zxi' de'e yoblə. Na' par nič gacle ca zedə' de'en naquə zxi' cheyalə' gacle beṇə' la'aždao' xi'ilažə', na' so cuezle binl̩o len ljuežjle.

10

Bito yela'acho be'en čecho o no'ol čecho par

solencho beṇə' yoblə

1 Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' Capernaunnə' na' ja'aque' yež ca' zjəchi' gan' mbane Jodean' na' yež ca' zjəchi' yešla'alə yao Jordannə'. Na' besə'ažag beṇə' zan gan' zoe'enə', na' de'e yoblə bzejni'ine' lega'aque' con can' chzejni'iczene' lega'aque'. 2 Nach balə beṇə' fariseo ca' gosə'abigüe'e gan' zo Jeso'osən' par nič yesə'abejene' dižə' de'e yesə'əchine' contr le', na' gosə'əṇabene' le' šə de lsens par beṇə' nšagna' yele'e xo'ole'. 3 Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Naquən' nyoj lei de'en bzoj de'e Moisezən'? ¿Bin' bene' mendad gonle?

4 Nach beṇə' fariseo ca' gwse'e Jeso'osən': — De'e Moisezən' be'e latjə əgwcōs ben' nšagna'anə' to act ga güe'en dižə' de que besyə'əle'enə', nach cuejyichje' no'ol che'enə'.

5 Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e Moisezən' be'e latjə yela'a no'ol chele chedə' nacle beṇə' yichjla'aždao' žod. 6 Bablabczle can' nyoj Xtižə' Diozən' nan de que catə'ən gwxe yežlyon' Diozən' bene' beṇə'chən' beṇə' byo na' no'olə. 7 Na' leczə nan: “Beṇə' byonə' le'e xaxne'e par əgwšagne'e si'e to no'olə. 8 Nach beṇə' ca' yoso'ošagna'anə' əsa'aque' tozə.” De'e na'anə' bitoch əsa'aque' chopə beṇə', sino que əsa'aque' tozə beṇə'. 9 De'e na'anə' notono cheyalə' yola'a lega'aque' la' Dioz nan' banone' lega'aque' tozə beṇə'.

10 Na' catə' Jeso'osən' len disipl che' ca' besyə'əžine' yo'o gan' gosə'ənitə' disipl che' ca' gosə'əṇabene' le' bi zejen de'en gože' beṇə' fariseo ca'. 11 Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Notə'ətezə

beṇə' chela'a no'ol che'enə' par yeque'e no'olə yoblə tozəczə ca malən' chone' len de'en chon beṇə' chgo'o xtoi. ¹² Na' notə'ətezə no'olə ye'e be'en che'enə' par yeque'e beṇə' yoblə, lecə tozəczə ca malən' chon no'olən' len de'en chon beṇə' chgo'o xtoi.

Jeso'osən' bene' orasyon par bidao' ca'

¹³ Na' ja'ac beṇə' əjso'e bidao' lao Jeso'osən' par niç əxoə ne'enə' yichjga'acbo' na' gone' orasyon chega'acbo'. Pero disipl che' ca' gosə'ədile' beṇə' ca' zjsoa' bidao' ca'. ¹⁴ Catə' ble'i Jeso'osən' can' chso'on disipl che' ca', bže'e nach gože' lega'aque': —Le'e güe' latjə la'ac bidao' ca' laogua' nga, na' cui əgwžonle. Na' əchnia' le'e, beṇə' ca' choso'ozexjw yichjga'aque' lao Diozən' ca' bidao' ca' choso'ozexjw yichjga'acbo' lao xaxna'aga'acbo' lega'acze'enə' chso'e latjə chnabia' Diozən' lega'aque'. ¹⁵ Bidao' ca' bito chso'on cuinga'acbo' xen, na' de'e li chnia' le'e, notə'ətezle šə cui yeyacle ca' bidao' par güe'ele latjə nabia' Diozən' le'e, bito gaquə yežinle yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e.

¹⁶ Nach Jeso'osən' gwlene' bidao' ca' na' gwxoə ne'enə' yichjga'acbo'onə', na' bene' orasyon par lega'acbo'.

Beṇə' güego' ben' goquə beṇə' gwni'a be'elene' Jeso'osən' dižə'

¹⁷ Na' ze'e yesa'aque' latjən' to beṇə' güego' gwsa'adoe' bžine' gan' zo Jeso'osən' na' bzo xibe'en lao Jeso'osən'. Na' gože'ene': —Maestr, le' naco' beṇə' güen, gwna nada' bi de'en cheyalə' gona' par gatə' yelə' mban zejlicane chia'.

18 Na' par ničh gonch be'enə' xbab che de'en gwne', Jeso'osən' gože'ene': —¿Bixchen' nao' de que beṇə' güen nada'? Dioz nan' naque' le'ezelaogüe beṇə' güen. 19 Nezdə' bin' na lein': “Cui co'o xtole, na' cui cuejyichjle be'en chele o no'ol chele par solenle beṇə' yoblə; cui gotle beṇə'; cui cuanle; bito gacle testigw fals contr sa'aljuežjle; bito xoayagle sa'aljuežj beṇəchle; legwnežjo yelə' bala'aṇ xaxna'ale.”

20 Nach beṇə' güegon' gože' Jeso'osən': —Maestr, yoguə'əloḷ de'e ca' chzenaga' chei dezd xcuidə'ətia'.

21 Jeso'osən' bgüie' be'enə' na' goquene' che' na' gože'ene': —Tozə de'en ne'e chac falt gono'. Jəyeyetə' yoguə'əloḷ de'en de chio', na' mech de'en le'ido' che de'e ca' bnežjon beṇə' yašə'. Nach da denao nada' la'aṇə'əczə šə gonclən byen gato' to le'e yag coroz. Na' catə' yežino' yoban' gan' zo Diozən', so' mbalaz.

22 Pero na' beṇə' güegon' beyož gož Jeso'osən' le' ca', lechguale trist gwzoe' chedə' la' to beṇə' gwni'achguan' naque', na' beza'achoe' trist.

23 Nach Jeso'osən' bgüie' beṇə' güegon', na' gože' disipl che' ca': —Zdebəchgua naquən par to beṇə' gwni'a güe'e latjə nabia' Diozən' le'.

24 Na' besy'əbanchgüei disipl che' ca' can' gože' lega'aque' che beṇə' gwni'anə', nach de'e yoblə goze'e Jeso'osən' lega'aque': —Xi'indaogua'a, de'e li šə to beṇə' zoe' lez gaquəlen yelə' gwni'a che'enə' le' zdebəchgua naquən par žjəyezoe' yoban' gan' zo Diozən' chnabi'e. 25 Zdebəchlə naquən che to beṇə' gwni'anə' güe'e latjə nabia' Diozən' le' cle ca to camey teb to lo'o nag yešə'.

26 Nach disipl che' ca' catə' gwse'enene' xtiže'enə' besyə'əbanchgüeine' na' gwse' ljuēžjga'aque': — Notono gaquə yechoj xni'a de'e malən' šə ca'.

27 Jeso'osən' bosgüie' lega'aque' na' goze'e: — Benəchan' bito gaquə so'one' ca yesyə'əchoje' xni'a de'e malən', pero Diozən' gwaquə yebeje' beṇə' xni'a de'e malən'. Diozən' chac chone' bitə'ətezə.

28 Nach Bedən' gože' Jeso'osən': — Xanto', neto' bagwlejyichjto' family cheto' ca' na' len yoguə'əlol de'en deito' par chonlilažə'əto' le' na' chzenagto' chio'.

29 Nach gož Jeso'osən' lega'aque': — De'e li əchnia', šə nole bagwlejyichjle' ližle, beṇə' bišə'əle, beṇə' zanle, xaxna'ale, xo'olle, xi'inle, o yežlyo chele chedə' chzenagle chia' na' chedə' chejle'ele che dižə' güen dižə' cobə chia'anə', 30 Diozən' gone' le'e de'e zaquə'əche lao yežlyo nga clezə ca beṇə' ca' na' de'e ca' gwlejyichjlen'. Na' leczə gon Diozən' par nič əbanle zejlicane. Gone' le'e de'e ca' la'anə'əczə lao yežlyo nga de de'e zan de'e chi' saquə'əle. 31 Beṇə' zan zjanaquə beṇə' blao na'a pero gwžin ža catə' cuich əsa'aque' beṇə' blao. Na' beṇə' zan beṇə' cui zjanaquə beṇə' blao na'a, pero gwžin ža catə' əsa'aque' beṇə' blao.

De'e yoblə gosyixjue'e Jeso'osən' de que gate'

32 Nach Jeso'osən' na' zan disipl che' ca' ja'aque' Jerosalennə'. Na' lao zjəngüe'e nezən' Jeso'osən' gwžialaogüe' laoga'aque'enə', na' besyə'əbanchgüei disipl che' ca' de'en šeje' Jerosalennə' gan' nitə' beṇə' ca' chse'ene so'ot le'. Na' do chesə'əžebze' jəsə'ənaogüe'ene'. Nach partlə gwlej Jeso'osən' disipl che' ca' šižin na' gwzolaogüe' be'elene'

lega'aque' dižə' che de'e ca' gaquə che'. ³³ Na' gože' lega'aque': —Diozən' bsele'e nada' golja' beṇach, na' na'a šejcho Jerosalennə' gan' gaca' lao na' beṇə' gwnabia' che bχoz ca' na' lao na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'. Yesə'əchoglaogüe'en chia' de que cheyalə' gata', na' leczə so'one' nada' lao na' beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə' Izrael. ³⁴ Na' so'one' nada' borl na' soe' nada' golp na' yoso'oža' xene'e cho'alaogua'anə'. Nach so'ote' nada', pero yeyon ža yebana' ladjo beṇə' guat ca'.

Jacobən' na' Juannə' gosə'əṇabe' yesə'əbi'e cuit Jeso'osən' gan' nabi'enə'

³⁵ Nach xi'in Sebedeon' Jacobən' len Juannə' gosə'əbigue'e lao Jeso'osən'. Na' gwse'ene': —Xanto', zedəṇabeto' le' to goclen.

³⁶ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —¿Bi goclennə' chene'ele gona'?

³⁷ Nach gwse'ene': —Chene'eto' gono' par nič cue'eto' cuito'onə' šla'a güejə catə'an əžin ža nabi'o nasyon chechonə'.

³⁸ Nach Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito chache'ile bi de'en chṇabele nada'. ¿Eguaquə saquə'əzi'ile can' saquə'əzi'anə'? ¿Egwzoile gaquə chele can' gaquə chia'anə'?

³⁹ Nach bosyo'oži'e xtiže'enə' gwse'ene': —Gwzoito'.

Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e liczə chi' saquə'əle can' chi' saca'anə', na' de'e liczə gaquə chele can' gaquə chia'anə'. ⁴⁰ Pero bito naquən par ənia' nada' non' cue' cuitan' catə'an əžin ža nabi'anə'. Xa' Diozən' bagwleje' beṇə' yesə'əbe' cuita'anə'.

41 Nach disipl ca' yeši, catə' gwse'enene' de'en gwse' Jacobən' na' Juannə' le', besə'əže'e lega'aque'. 42 Pero Jeso'osən' goxe' yogue'e par ničh gosə'əbigue'e laogüe'enə', na' gože' lega'aque': —Nezele nitə' beṇə' gwnabia' na' beṇə' blao che to to nasyon, na' la fuers chesə'anabi'e beṇə' ca' nitə' xni'aga'aque'enə'. 43 Pero caguə can' cheyalə' gonle. Šə no le'e chene'ele gacle beṇə' blao, cheyalə' əgwzexjw yichjle na' gaquəlenle ljuežjle. 44 Na' šə no le'e chene'ele gaquəchle blaoch ca beṇə' ljuežjle ca', caguə can' cheyalə' gonle sino que cheyalə' gon cuiṇle ca xmos beṇə' ca' yela'. 45 Diozən' bsele'e nada' golja' beṇəch, na' caguə bida' par ničh beṇəchən' əsa'aclene' nada', sino que bida' par gaquəlena' beṇəchən', na' par əgwnežjo cuina' chixjua' xtolə' yoguə'əlol beṇəchən' catə'an so'ote' nada'.

Jeso'osən' beyone' to beṇə' lchol le Bartimeo

46 Jeso'osən' len disipl che' ca' na' len beṇə' zan ca' jəsə'ənao Jeso'osən' besə'əžine' syoda Jericon'. Na' catə' besa'aque' syodan' to beṇə' lchol le Bartimeo, xi'in to beṇə' le' Timeo, chi'e cho'a nezən' chṇabe' carida. 47 Na' catə' bene Bartimeon' de que Jeso'osən' be'enə' naquə beṇə' Nasaretən' bazon əžine' gan' chi'enə', nach gwzolao gwne' zižjo gwne': —Jeso'os, len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin'. Beyašə'əlažə'əšguei nada'.

48 Beṇə' zan gosə'ədile' beṇə' lcholən' par ničh zoe' žizə, pero nachlə gwne' zižjochlə gwne': —Jeso'os, len' naco' xi'in dia che de'e Rei Dabin'. Beyašə'əlažə'əšguei nada'.

49 Nach Jeso'osən' gwleze' na' gože' beṇə' ca' zjəsə'ənao le': —Le'e gaḅ be'enə'.

Nach gwsa'axe' beṇə' l̄cholən' par bigue'e lao Jeso'osən', na' gwse'ene': —Bebei, gwzecha chedə' chaxe' le'.

50 Nach beṇə' l̄cholən' bzaḷə' xadon che'enə' na' bxite'e bgüigue'e lao Jeso'osən'. 51 Jeso'osən' gože'ene': —¿Bin' che'endo' gona' len le'?

Nach beṇə' l̄cholən' gože' Jeso'osən': —Xana', benšga par niḅ yeḷe'ida'.

52 Jeso'osən' gože'ene': —Guaquə yeyejo'. De'en chonlilažo'o nada' baḅ goc can' che'endo'onə'.

Na' le'e bele'itei be'enə' na' gwnaogüe' Jeso'osən' lao zja'aque' Jerosalennə'.

11

Gwso'elaogüe'e Jeso'osən' catə' beyo'e Jerosalennə'

1 Jeso'osən' len disipl che' ca' na' len beṇə' ca' zjəsə'ənao lega'aque' besə'əžine' galə'əzə Jerosalennə'. Na' galə'əzə Jerosalennə' zjəchi' chopə yež, ton Betfage na' yeton Betania. Zjəchi'in frent to ya'a de'en nzi' Ya'a Olibos. Nach Jeso'osən' gwleje' chopə disipl che' ca'. 2 Na' gože' lega'aque': —Le'e žja'ac yež dao' de'en chi' delant, na' catə' šo'ole lao' yežən', le'ile to borrh dao' bia cui nonə' cuia da'ab yag. Na' əsežleb na' əche'eleb ngalə. 3 Na' šə no nabe le'e bixchen' chsežleb, na' ye'elene' de que nada' Xanle chyažjda'ab, na' de que lgüegwzə žjəyesana'ab.

4 Nach beṇə' ca' bselə' Jeso'osən' gwsa'aque' zja'aque' na' lao zja'aque'enə' besə'əle'ine'eb da'ab yag cuit puert che to yo'o de'en zo cho'a nezən'.

Nach boso'oseže'eb. ⁵ Na' nitə' balə beṇə' na' gwse'e disipl ca': —¿Bin' chonle? ¿Bixchen' chsežle borr da'onə'?

⁶ Nach disipl ca' gwse'e beṇə' ca' can' gož Jeso'osən' lega'aque' yesə'əne', nach gwso'e latjə boso'oseže'eb. ⁷ Nach gosə'əche'eb lao Jeso'osən', na' boso'oḡoa xadoṇ chega'aquen' cožə'əbən', nach gwžia Jeso'osən' leb. ⁸ Na' lao nez gan' zde'enə' beṇə' zan gwso'elaogüe'ene' na' boso'ošiljue' xaga'aque'enə' gan' zde' žie' borrhən' na' yebale' gosə'əchogue' xozə' yag de'en ze tcho'a nezən', na' bosə'ənite'en lao nezən'.

⁹ Na' beṇə' zan gosə'əbialao lao Jeso'osən' na' lecza beṇə' zan jəsə'ənao le'. Nach yogue'e gosə'əgüe'e be' lban che' gosə'əne': —Sošgo' mbalaz le' za'o nga, babselə' Xancho Diozən' le'. Goclenšga neto'. ¹⁰ Catec mba gaquə checho de'en baza' ben' nabia' chio'o can' gwnabia' de'e Rei Dabin' cana'. Lencza le'e nitə'əle gan' zo Diozən' ledoye'ela'oche'.

¹¹ Ca' goquə bežin Jeso'osən' Jerosalennə', na' lecza catə'ən gwyo'e yo'odao' əblaonə'. Na' be-yož bgüie' yoguə' de'en chac lo'o yo'odao' əblaonə' besa'aque' len disipl che' ca' šižin na' ja'aque' Betanlian', chedə' bagol.

Ben Jeso'osən' par ničh bgüiž yag yixgüion'

¹² Ža beteyo catə' besa'aque' Betanlian' par jəsyə'aque' Jerosalennə' de'e yoblə, gwdon Jeso'osən'. ¹³ Na' zitə'ələ ble'ine' to yag yixgüio žia xlague'e. Na' gwyeje' jəgüie' šə žian yixgüion', pero bitobi bželene', con zlega xlague'e žia, chedə' ca orən' bito naquə tyemp chei. ¹⁴ Nach Jeso'osən' gože' yag yixgüion': —Caṇeque cuich bi frot cuio'.

Na' gwse'encze disipl che' ca' can' gwne'enə'.

Jeso'osən' bebeje' beṇə' ca' chso'on ya'a chyo'o yo'odao' əblaə che beṇə' Izrael ca'

¹⁵ Gwde na' besə'əžine' Jerosalennə' na' catə' gwyo'o Jeso'osən' chyo'o yo'odao' əblaonə' gwzo-laogüe' bebeje' yoguə'əloḷ beṇə' ca' chso'on ya'a chyo'onə'. Nach gwlo'oṇi'ane'e mes che beṇə' ca' choso'oša' mech, na' leczə ca' bene' len yag siy che beṇə' ca' əgwso'otə' ngolbexə. ¹⁶ Na' Jeso'osən' bito be'e latjə par yesə'əde notə'ətezə beṇə' chyo'o yo'odao' əblaonə' šə zjənoe' yoa'. ¹⁷ Nach bzejni'ine' lega'aque', gože': —Nyojczə Xtižə' Diozən' gan' nan: “Che'enda' yesə'əna beṇə' de que liža'an naquən to latjə gan' so'on beṇə' orasyon beṇə' ža' yoguə' nasyon ca'.” Pero na' le'e babenlen ca to latjə gan' ža' beṇə' bguan.

¹⁸ Na' beṇə' gwnabia' che bχoz ca' na' leczə beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' gwse'enene' can' be' Jeso'osən' dižə'ənə' na' besyə'əyiljlaže'e naclə so'one' par əso'ote'ene'. Besə'əžebe' cuich yoso'ozenag beṇə' chega'aque' chedə' yoguə'əte beṇə' bosə'ozenague' xtiže'enə' na' besyə'əbanene' ca güennə' bzejni'ine' lega'aque'. ¹⁹ Na' catə' bazon gaḷ Jeso'osən' len disipl che' ca' besa'aque' syodan' na' jəsyə'əga'aṇe' Betanian'.

Bgüiž yag yixgüion'

²⁰ Zil beteyo besa'aque' Betanian' par jəya'aque' Jerosalennə' besyə'ədie' gan' zo yag yixgüion' de'en əgwṇablažə' Jeso'osən' əbiž. Na' besə'əle'i disipl che' ca' babgüiž do loi. ²¹ Nach Bedən' jsa'alaže'e can' goquən' na' gože' Jeso'osən': —Xana', bgüiašč yag yixgüion' de'en əgwṇablažo'o əbiž neje babgüižən.

22 Jeso'osən' gože'ene': —Le'e gonlilažə' Diozən' na' gaquə can' ə̀nabelene'. 23 De'e li əchnia' le'e, šə do yichj do lažə'əle chonlilažə'əle Diozən' gvaquə ye'ele ya'a nga: “Boša' xišna'onə' na' jəyexo' lo'o nisdə'onə'”, na' gaquə can' chonle men-dadən' de'en chejle'ele sin cui chac chop lažə'əle. 24 De'e na'anə' chnia' le'e de que bitə'ətezə de'en chnabele Diozən' catə'ən chonle orasyonnə', šə chejle'ele de que gone' can' chnabelene'enə' na' gvaquəczən'. 25 Na' catə' solao gonle orasyonnə', šə yosa'alažə'əle bi de'en baben to beṇə' contr le'e, leyezi'ixen che', par nič leczə Xacho Diozən' ben' zo yoban' yezi'ixene' xtolə'əlen'. 26 Pero šə le'e bito chezi'ixenle che sa'aljuežj beṇəchlen' leczə ca' Xacho Diozən' ben' zo yoban' bito yezi'ixene' xtolə'əlenə'.

Yelə' gwnabia' che Jeso'osən'

27 Na' besyə'əžine' Jerosalennə' de'e yoblə. Na' catə' balažə' Jeso'osən' chyo'o yo'odao' əblaonə', ben' naquəch bχoz əblaoch na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein', na' len beṇə' golə blao che neto' beṇə' Izrael gosə'əbigue'e lao Jeso'osən'. 28 Na' gwse'ene': —¿Nac goquən' gwxi'o yelə' gwnabi'anə', na' non' beṇ le' yelə' gwnabia'anə' par gono' de'e ca' chono'?

29 Jeso'osən' boži'e xtižə'əga'aque'enə' gože': —Leczə de to de'e ṇabda' le'e. Šə gwnale nada' de'en ṇabda' le'e nach əṇia' le'e non' beṇ nada' yelə' gwnabia' par gona' de'e ca' chona'. 30 Leṇəšč nada': ¿non' bsele' de'e Juannə' bide' bchoe' beṇə' nis? ¿Dioz nan' bsele'ene' o šə beṇə' yoblən'?

³¹ Nach bosoxi'e entr lega'aque' gosə'əne': —Šə ye'echone' de que Dioz nan' bsele'e de'e Juannə' par bchoe' beṇə' nis, na' ye'e chio'o: “¿Bixchexan' bito gwyejle'ele che'?” ³² Na' nic gac ye'echone' de que beṇə' yoblən' əbselə' de'e Juannə'.

Gosə'əne' ca' chedə' besə'əžebe' bi so'on beṇə' ca' zjənžaguən', la' yogue'e gwse'ejle'e de que de'e liczə Diozən' bsele'e de'e Juannə' par be'e xtiže'enə'. ³³ De'e na'anə' gwse'e Jeso'osən': —Bito ņezeto' non' bselə' de'e Juannə'.

Nach gož Jeso'osən' lega'aque': —Leczə ca' nada' bito əṇia' non' beṇə' nada' yelə' gwnabia'anə' par gona' de'e ca' chona'.

12

Jempl che mos mal ca'

¹ Nach Jeso'osən' gwzolao be'e jempl nga bzejni'ine' lega'aque' de que notə'ətezə beṇə' šə chso'onczə yichjlaoga'aque' cui choso'ozenague' che' yesə'əbi'ayi'e. Na' gwne': —To beṇə' goze' zan yag obasən' yežlyo che'enə'. Na' gwlo'e le'ej doxenən. Na' na'atezə bene' to tanc gan' bosoxi'e obasən' par bchoj xisein'. Na' leczə bene' to campnary gan' yesə'əcu'a beṇə' əsa'ape' güertən'. Nach bene' güertən' lao na' beṇə' par bosə'əgüia bosoye'en, na' gwde na' gwze'e gwyeje' zitə'. ² Catə' bžin tyemp par yosyo'otobe' cwsešən', bsele'e to mos che' par žjəyexi'e to tlaw cwsešən' de'en cheyalə' yezi'e. ³ Pero na' beṇə' ca' chsa'apə yag obas che'enə' bosoxi'e mosən', na' gosə'əyine'ene' nach bosyo'ose'ene' sin cui bi bi bosyo'onežjue'ene'. ⁴ Nach xan yag obasən'

bsele'e yeto mosən', na' beṇə' ca' boso'ošiže'ene' yej, na' gwso'one' güe' yichje'enə' na' boso'ožia boso'onite'ene'. ⁵ Nach bosselə' xan yag obasən' yeto mosən', na' beṇə' ca' chsa'apə yag obasən' gwso'ote' le'. Na' gwdechlə xan yag obasən' bosselə'e mos zanch na' beṇə' ca' chsa'apə yag obasən' gosə'əyine' bale' na' yebale' gwso'ote'.

⁶ Na' zo xi'in tlišə' xan yag obasən', na' chacchgüeine' che'. Nach le'ezelaogüe bsele'e le'. Lo'o yichjla'aždaogüe'enə' goquene': "Gwsa'apəlje' xi'inan' respet yosyo'onežjue'ebo' cwsešan'." ⁷ Pero na' beṇə' ca' chsa'apə güertən' catə' besə'əle'ine' xi'ine'enə' nach gwse' ljuežjga'aque': "Bengan' xi'in xan yag obasən', na' le'enə' yega'an len biennə'. Leda gotchone' par nich yega'anlencho bien che xe'enə'." ⁸ Nach boso'onize'ene', gwso'ote'ene', na' besyə'abeje' cuerp che'enə' fuerlə güertən'.

⁹ Beyož be' Jeso'osən' jempl nga, gože' beṇə' ca' ža'anə': —¿Nac chactgüeile gon xan güertən' len beṇə' ca'? Žjəyənitleogüe' lega'aque', na' yegüe'e yaguən' lao na' beṇə' yoblə.

¹⁰ ¿Ecabiṇə' šejni'ile bi zejen de'en nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan:

Yej de'en cui gwso'olažə' mues güen yo'o ca', lenṇə' banaquən yej squin.

¹¹ Xancho Diozən' babzoe' yejən' gan' cheyalə' son na' de'e zaquə' yebanecho can' bene'enə'.

¹² Nach beṇə' fariseo ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' len beṇə' golə blaō ca' gwse'enene' yesə'əzene' Jeso'osən' chedə' gwse'ejni'ine' de que Jeso'osən' be'e jempl nga contr lega'aque' por ni che de'en cui chse'ejle'e che'. Pero bito bi gwso'one'

chedə' besə'əžebe' bi so'on beṇə' ca' ža'anə'. De'e na'anə' con besa'aque' gan' zo Jeso'osən'.

Gosa'anabene' Jeso'osən' šə yesə'əyixjue' impuest che gobiernən'

¹³ Na' gwde de'e ca' boso'osele'e baḷə beṇə' fariseo ca' len yebaḷə beṇə' ca' chso'on txen len Erodən' lao Jeso'osən' par yesə'əbe'enaogüe' əchoj dižə' cho'enə' de'en yesə'əchine' par əsa'ogüe' xyə contr le' lao beṇə' gwnabia' che gobiernən'.

¹⁴ Nach catə' besə'əžin beṇə' can' lao Jeso'osən' na' gwse'ene': —Maestr, nezeto' de que cho'o dižə' li na' bito chžebo' bin' yesə'əna beṇə' yoblə, chedə' bito chono' cuent che beṇə' šə naque' blao o šə bito naque'. Nezeto' can' chsed chlo'ido' beṇə' de'en chene'e Diozən' goncho naquən dižə' li. De'e na'anə' zedenabeto' le' par əṇao' neto' naquən' cheyaḷə' gonto'. ¿Enaquən güen chixjwto' impuest che gobiern roman' o šə bito cheyaḷə' chixjwto'on?

¹⁵ Jeso'osən' le'e goche'iteine' caguə do lažə'əga'aque'enə'. Con chse'enene' ye'e lega'aque' to de'e yesə'əchine' contr le'. Nach gože' lega'aque': —¿Bixchen' chene'ele cuejle nada' dižə' de'e əgwchinle contr nada'? Le'e gwlo'i nada' to xmechlen'.

¹⁶ Nach boso'olo'ine' le' ton na' catə' ble'i Jeso'osən' len gože' lega'aque': —¿No diboj cheinə' da' laogüennə', na' no lein' nyoj laogüennə'?

Nach gwse'ene': —Che Rei Sesar na'anə'.

¹⁷ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e əgwnežjo Sesarən' de'en naquə che' ža, na' le'e gwnežjo Diozən' de'en cheyaḷə' əgwnežjwlene'.

Nach beṇə' ca' catə' gwse'enene' xtižə' Jeso'osən' besyə'əbanene' can' gože' lega'aque'.

Gosə'əṇabe' naquən' yesyə'əban beṇə' guat ca'

¹⁸ Na' leczə besə'əžin balə beṇə' sadoso ca' lao Jeso'osən'. Na' beṇə' sadoso ca' choso'osed choso'olo'ine' de que bito yesyə'əban beṇə' guat ca'. Nach gosə'əṇabene' Jeso'osən' gwse'ene': ¹⁹ — Maestr, de'e Moisezən' bzoje' de que šə to beṇə' byo beṇə' nšagna' gate' na' yega'aṇ no'ol che'enə' sin cui no xi'ine' gwzo, beṇə' bišə' be'enə' bagotən' cheyalə' yeque'e no'olənə' par nich nitə' xi'in dia che de'e beṇə' biše'enə'. ²⁰ Na' goquən' gwnitə' gažə bišə'əga'aque', na' beṇə' nechən' bšagne'e na' catə' gote' notono xi'ine' gwzo. ²¹ Na' beṇə' biše'e əgwchopen' beque'e no'olən', na' leczə got beṇə' əgwchopen' na' notono xi'ine' gwzo. Nach le'egatezə ca' goquə len beṇə' biše'e əgwyonən'. ²² Nach leczə ca' goquə len bišə'əga'aque' ca' yelə' xte besyə'əyatega'aque' besyə'əque'e no'olən' na' besyə'əyatega'aque' gwsa'at na' notoczə no xi'inga'aque' gwnitə'. Na' gwde gwsa'at beṇə' ca' leczə got no'olən'. ²³ Na' catə' yesyə'əban beṇə' guat ca', ¿noe' entr beṇə' ca' gažə gaquə be'en che no'olən'? La' yogue'en bosyo'ošagna'alene' le'.

²⁴ Na' Jeso'osən' gože' lega'aque': —Bito chonle xbab šao', la' bito nezele naquən' nyoj Xtižə' Diozən', na' nic nezele naquən' naquə yelə' guac che Diozən'. ²⁵ Catə'ən yesyə'əban beṇə' guat ca' bito gacbia' šə zoso'ošagne'e o šə cui. Na' cana' caguə no yosyo'ošagna'ach. Lebze əsa'aque' len angl che Diozən' beṇə' ca' nitə' yoban'. ²⁶ Na' ca naquən' chaquele bito yesyə'əban beṇə' guat ca', ¿əbito za'alazə'əle can' nyoj Xtižə' Diozən' de'en bzoj de'e Moisezən' can' gož Diozən' le'. Moisezən' ble'ine' to yi' bel de'e chdoljən to lo'o xis yešə'. Na' gož

Diozən' de'e Moisezən': "Nada' naca' Dioz che de'e xaxta'ole Abraannə', na' Dioz che de'e xaxta'ole İsaaquən', na' Dioz che de'e xaxta'ole Jacobən'." ²⁷ Na' nezecho beṇə' ca' nite'e len Diozən' chedə' Diozən' bito naque' Dioz che beṇə' guat, sino naque' Dioz che beṇə' ca' zjəmban. De'e na'anə' lechguale clelən' chejni'ile na' chsed chlo'ile Xtižə' Diozən' clelə.

De'en naquə de'e blaoch de'en non Diozən' mendad goncho

²⁸ Nach bžin to beṇə' chsed chlo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' lao Jeso'osən', chedə' benene' rson can' gwsa'acyožə beṇə' ca' Jeso'osən' na' gwnezene' de que binlo boži' Jeso'osən' xtižə'əga'aque'enə'. Nach gože' Jeso'osən': —Maestr, lao lei che Diozən' žnon' de'en none' mendad goncho naquən de'e blaoch?

²⁹ Jeso'osən' gože'ene': —De'en naquə de'e žialaoch lao de'e ca' none' mendad goncho nan: "Le'e gwzenag le'e beṇə' Izrael. Tozə Xancho Diozən' zaque'e par güe'ela'ocho. ³⁰ De'e na'anə' cheyalə' gaquecho che Xancho Diozən' do yichj do lažə'əcho, do fuers balor checho", lennə' naquən de'e žialaoch. ³¹ Na' de'e əgwchopen' lebze nan len de'e nechən': "Cheyalə' gaquecho che sa'aljuežjcho catg chaquecho che cuincho." Bito bi de de'en non Diozən' mendad goncho de'en naquəch de'e žialaoch ca de'e ca' chopə.

³² Nach be'enə' chsed chlo'i lein' gože' Jeso'osən': —De'e güen can' nao' maestr. Naquən de'e li can' nao'onə' de que tozə Diozən' zo be'enə' zaquə' par güe'ela'ocho. ³³ Na' cheyalə' gaquecho che Diozən' do yichj do lažə'əcho do fuers balor

checho. Na' lecza cheyalə' gaquecho che sa'aljuežj beṇaḥcho catg chaquecho che cuincho. Na' de'e li zaquə'əchən goncho can' na de'e ca' non Diozən' mendad goncho cle ca gotcho bia yixə' na' gwzeychob par güe'ela'ochone'. Zaquə'əchən cle ca' bitə'ətezəchlə de'e chnežjwcho Diozən' cho'ela'ochone'.

³⁴ Jeso'osən' gocbe'ine' boži'i be'enə' xtiže'en len dižə' sin', nach gož Jeso'osən' le': —Bazon go'o latjə nabi'a' Diozən' le'.

Na' dezd ža na' bitoch no besyə'əyaxje bi de'e yesə'əṇabene' Jeso'osən'.

Cristən' naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'

³⁵ Na' lao ne'e chsed chlo'i Jeso'osən' beṇə' ca' ža' lo'o yo'oda'onə', gože' lega'aque': —žBixchen' chesə'ana beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein' de que Cristən' naque' xi'in dia che de'e Rei Dabin'?

³⁶ Cui de'e Dabin' bzoje' can' blo'i Spirit che Diozən' le' gan' nan:

Xancho Diozən' gože' Xana'an:

“Gwche'edo' cuita' nga nabi'acho txen,

na' gona' par niḥ nitə' de'e ca' chso'on contr le' na' beṇə' contr chio' ca' xni'onə'.”

³⁷ Na' de'en gwna de'e Dabin' de que Cristən' naque' Xane', žəcabi zejen de que Cristən' naque' mazəchlə ca xi'in dia che' na'azən' ža?

Nach beṇə' zan ca' besyə'əbeine' bosozə'əzenague' che'.

Xtolə' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein'

³⁸ Na' Jeso'osən' lao bzejni'ine' beṇə' ca' gože' lega'aque': —Le'e gon xbab niḥ cui gonle can' chso'on beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən'. Lega'aque'

chesyə'əbeine' chəsə'əlaž'e zjənyaze' lachə' tonə na' chesyə'əbeine' catə' beṇə' chəsə'əguape' lega'aque' diox na' chəsə'ənope'e na'aga'aque'ene' do lao lquey. ³⁹ Lega'aque' chse'enene' yesə'əbi'e gan' chəsə'əbe' beṇə' blao catə' chja'aque' yo'odao' na' catə' chac lni. ⁴⁰ Na' choso'oxoayague' no'olə gozeb ca' par ničh no'ol ca' chəsə'ənežjue' lega'aque' ližga'aque'en len bichlə de'en de čhega'aque'. Na' catə' chso'one' orasyonṇə' chso'echgü'e dižə' par ničh chəsə'əxoxayague' beṇə'. Mazəchlə castigw čhega'aque' əgwnežjo Diozən' clezə ca' čhe beṇə' yeziquə'əchlə čhedə' chso'one' de'e mal ca' zjənac ca' len zjəneze' can' na' lein'.

To no'olə gozebə be'e Diozən' xmeche'enə'

⁴¹ Na' goquən' to žlas catə' chi' Jeso'osən' lo'o yo'odao' əblaonə' gan' nitə' caj ca' gan' chgo'o xmech neto' beṇə' Izrael par yo'odao' əblaonə'. Na' ble'ine' beṇə' ca' catə' gosə'əgü'e xmechga'aque'enə' lo'inə', na' leczə ble'ine' beṇə' gwni'a ca' de'e scha'o mechən' gosə'əgü'e. ⁴² Na' lao chgüie' beṇə' ca', bžin to no'olə gozebə no'olə yašə' na' gwlo'e čhopə sentab dao' čhe'enə' lo'o cajən'. ⁴³ Nach Jeso'osən' goxe' disipl čhe' ca' na' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, no'olə gozebən' naque' beṇə' yašə', pero bagwlo'e de'e zaquə'əch lao Diozən' ca' yoguə' beṇə' ca' yelə'. ⁴⁴ Lega'aque' gosə'əgo'o xmechga'aque' de'e checho'oṇən lao yelə' gwni'a čhega'aque'enə', pero no'olə nga lao yelə' yašə' yelə' zi' čhe'enə' bagwlo'e yoguə' ca' ga de'e dao' de' čhe'.

13

Jeso'osən' gwne' de que gwžin ža yosyo'ochinje' yo'odao' əblaonə'

¹ Na' catə' beza' Jeso'osən' yo'odao' əblaonə', to disipl chē'enə' gože'ene': —Xanto', bgüiašc catg xoche zjənone' yo'odao' əblao nga, na' catg xoche yej quinga zjənonene'en.

² Nach gož Jeso'osən' be'enə': —Chgüiale catec xoche naquə yoguə' de'e ca'. Pero ca naquə de'en chle'ile nga na'a, gwžin ža yosyo'ochinj beṇə' doxenən na' notoch no le'i lega'aquən.

De'en gaquə catə'an bazon baozə šo'o fin che yežlyon'

³ Na' ja'aque' ya'a Olibosən' de'en zo yešla'alə bdiṇjən' ze frent yo'odao' əblaonə'. Na' catə' besə'əžine' lao ya'anə' gwche' Jeso'osən'. Nach Bedən', Jacobən', Juannə' len Ndrəsən' gosə'əbigue'e lao Jeso'osən' na' bgašə'əzə gwse'ene':

⁴ —Chene'eto' əṇezeto' do batə'əquən' gaquə de'e nga nao' nga. Na' žnac gaquə gacbe'ito' catə' bazon baozə gaquə can' na'onə'?

⁵ Jeso'osən' gože' lega'aque': —Le'e gapə cuidad par niç notono əxoayag le'e. ⁶ Gwžin ža catə' zan beṇə' goxoayag ša' lao yežlyo nga yesə'əne' de que zjənaque' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəlene' le'e. Na' beṇə' zan yesə'əxoayague'.

⁷ Pero na' le'e bito žeble catə' yenele dižə' de que chac gwdilə, o de que guaquə gwdilə, chedə' can' cheyalə' gaquə. Na' la'anə'əczə šə bachac ca' bitoṇə' əžin ža par šo'o fin che yežlyon'. ⁸ Ze'e əžin žan' yesyə'ədilə yež contr yež, na' nasyon contr nasyon. Na' leczə zan yež de'e zjəchi' doxenlə yežlyon'

xo'ochgua, na' gaquə bgüin na' gaquə bichlə de'en yesə'əzaquə'əzi'e. Na' te gaquə de'e quinga n̄e'e za'aquəchczə de'en yesə'əžaglao beṇə' ža' yežlyon'.

⁹ Na' ca naquə le'e ža, cheyalə' ənezele de que beṇə' contr chelen' so'one' le'e lao na' beṇə' gwnabia' ca', na' yesə'əyine' le'e lo'o yo'odaō' chęga'aque' ca'. Yesə'əche'eḅaxje' le'e do lao gobjernador ca' na' do lao rei par əsa'ogüe' xya contr le'e de'en chonlilažə'əle nada'. Can' gaquə güe'ele xtiža'anə' lao beṇə' gwnabia' ca'. ¹⁰ Na' leczə ze'e əžin žan' šo'o fin che yežlyon', žja'ac beṇə' doxen lao yežlyon' yesə'əyixjui'e dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in chia' len beṇə' ca' ža' yoguə n̄asyon. ¹¹ Na' catə' no yesə'əche'eḅaxj le'e lao beṇə' gwnabia' ca' bito cue' yichjle nac yoži'ile xtižə'əga'aque'enə'. Lao or na' Spirit che Diozən' əgwzejni'in le'e bin' ye'ega'aclene'. De'e na'anə' le'e ye'ega'aclene' con can' əgwzejni'i Spiritən' le'e, chedə' caguə le'enə' güe'ele xtiža'anə' sino que Spirit na'anə' güe'en len. ¹²⁻¹³ Yoguə' beṇə' cui zjənombia' Diozən' yesə'əgue'ine' le'e chedə' chonlilažə'əle nada'. Na' xte no bišə'əle na' no xale so'one' le'e lao na' beṇə' par nič so'ote' le'e na' leczə xte no xi'inle so'one' le'e lao na' beṇə' ca' so'ot le'e. Pero šə sotezə sole gonlilažə'əle nada' xte catə'əchən' əžin ža gatle, nachən' žjəyezole len Diozən'.

¹⁴ Bablabczle can' bzoj de'e profet Danielən' ben' be' xtižə' Diozən' cana'. Na' de'en bzoje' nan de que beṇə' mal ca' so'one' de'en naquə de'e zban juisy de'en chęue'i Diozən' lo'o yo'odaō' əblao che chio'o beṇə' Izrael na' yo'oda'onə' bitoch gonən žin. Na' catə' le'ile gaquə de'e quinga, cana' le'e nitə'əle Jodean' cheyalə' əgwxonjle na' žja'acle do

ya'ada'ote. (Le'e chlable de'e nga le'e šejni'in.) ¹⁵ Na' šə zo to beṇə' chone' dezcanz lao sotea che liže'enə' catə' gaquə de'e ca' bagwnia' gaquə, bito galə' yotobe' šinlaze' ca' ža' liže'enə', con cuejyichje'en. ¹⁶ Leczə ca' beṇə' zda do yoba bito galə' yebi'e par žjəyexi'e xadoṇ che'enə' liže'enə'. ¹⁷ Na' ca tyempən', lechgualē zdebə gaquən len no'ol ca' zjənoa' bdao', na' no'ol ca' chesə'əguažə' bdao'. ¹⁸ Le'e gon orasyon par nič cui cheyalə' əgwxonjle tyemp catə' chi' de'e zag. ¹⁹ Catə' gaquə de'e ca' lechgualē čhi' saquə' beṇə' Izrael ca' ža'anə'. Na' dezd catə'an gwxe yežlyon' xte ža neža bito əṇacho bagwdi' bagwxaquə' beṇə' can' čhi' saquə' beṇə' Izrael ca', na' bito əžinlaže'e gaquə ca' len beṇachən' de'e yoblə. ²⁰ Žalə' nžia Diozən' bia' yesə'əžaglaogüe' sša ni yeto beṇə' cuich zjəmban catə'an yeyož yesə'əžaglaogüe'enə' žalə' ca'. Pero por ni che de'en chaque Diozən' che beṇə' ca' chso'onlilažə' le', beṇə' ca' bagwleje' par zjənaque' xi'ine', de'e na'anə' cui güe'e latjə yesə'əžaglaogüe' sša.

²¹ Na' ža, šə no əye'e le'e: “Bgüiašč nga zo Cristən' ben' əbselə' Diozən' par gaquəlene' chio'o”, o šə ye'e le'e: “Na'alə zoe’”, bito šejle'ele che'. ²² Zan beṇə' goxoayag ša' lao yežlyo nga əse'e le'e de que zjənaque' Cristən' o de que chso'e xtižə' Diozən'. Na' so'one' miłagr na' so'one' de'e naquə yelə' goban, par nič yesə'əxoayague' beṇə' ca' bagwlej Diozən' par əsa'aque' xi'ine' pero bito gaquə yesə'əxoayague' lega'aque'. ²³ Banzele can' gaquə, la' bagwdixjue'ida' le'e che de'e ca' ze'e gaquə. De'e na'anə' le'e so probnid par nič cui xoayagle.

Can' gaquə catə' yidə Jesocristən' de'e yoblə

24 Pero na' lao ža ca' cate yeyož čhi' saquə' beṇačən', bgüižən' bitoch əgwse'eni'in na' leczə ca' bio'onə'. 25 Na' beljw ca' zjəžia le'e yoban' yesə'əxopən, čhedə' Diozən' əgwsil'inse' yoguə' de'e ca'. 26 Na' cana'ach beṇə' ca' ža' yežlyon' yesə'əle'ine' nada' yida' de'e yoblə to lo'o bejw, nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇačh. Yida' nsa'a yelə' guac xen čhia'anə' na' yelə' chey che'eni' čhia'anə'. 27 Na' əselə'a angl čhia' ca' doxenlə yežlyon' par yosyo'otobe' beṇə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' xi'ine' gatə'atezə zjənasə'ase'.

28 Nezele can' chac do nga len yag yixgüion'. Catə' bachezolao chebia xlague'e, chache'ile de que bach zon yela' yejon'. 29 Na' leczə can' catə'n le'ile gaquə de'e mal ca' bagwnia' gaquə, cana'ach ənezele de que bazon əžin ža šo'o fin che yežlyon'. 30 De'e li əchnia' le'e, bitonə' gat le'e nitə'əle tyemp nga ṇa'a catə' solao gaquə yoguə'əlo' de'e ca'. 31 Ca naquə de'e ca' chle'icho le'e yoban' na' yežlyon' yesə'əde čhei, pero ca naquə xtiža'anə' caguə de'e te cui gaquə can' nanṇə'.

32 Pero na' ca naquə bi ža bi orən' šo'o fin che yežlyon' notono no neze, ni que zjəneze angl ca' nitə' yoban', na' ni que nezdə' nada' naca' Xi'in Diozən'. Tozə Xa' Dioz nan' neze.

33 De'e na'anə' le'e so probnid, le'e gac ca beṇə' nchoj bišgal čhei na' le'e gon orasyonṇə' čhedə' bito nezele batən' yida' de'e yoblə. 34 Na' de'en cuezle batən' yida' de'e yoblə gwxaquə'əleben can' chac che to beṇə' chejzitə'. Antslə ze'e se'e liže'enə', che'e xmose' ca' bi de'en so'on to toe' na' leczə ca' che'e ben' chapə puertən' gape'en do tyempte par ničh

ca' chapəcze'en catə'an yežine'. ³⁵ Ca'aczən' naquən len le'e, le'e so probnid čhedə' bito nezele batən' yida' de'e yoblə, nadan' gwxaquə'əlebeda' ca xan yo'onə'. Bito nezele šə yida' do bago| o šə do chel o do šba| xen o šə do che'eni'. ³⁶ Le'e so ca beṇə' nchoj bišgal čhei, nič sole probnid na' cui senyala' le'e catə'an yida' de'e yoblə. ³⁷ Na' de'e ca' bagwnia' le'e taple leczə əchnia'an par yoguə' beṇə' chso'on|ilažə' nada'. Leso probnid par catə'an yida' de'e yoblə.

14

Boso'oxi'e can' so'one' yesə'əzene' Jeso'osən'

¹ Na' goquən' ne'e chac falt yečhopə ža par galə' lni pascw che neto' beṇə' Izrael Jerosalennə' catə'an chaoto' yetxtil de'en cui bi xne'i nčhiχə. Na' beṇə' ca' chəsə'anabia' bχoz ca' na' len beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moizezən' besyə'əyilje' naclə so'one' par yesə'əzene' Jeso'osən' bgašə'əzə na' so'ote'ene'. ² Na' gosə'əne': —Bito gotchone' lao lɳinə' par nič cui yesə'ədopə beṇə' ca' banitə' lao' syodan' na' yesə'ədiləlene' chio'o.

To no'olə bcuase' set zix yičhj Jeso'osən'

³ Na' goquən' zo Jeso'osən' Betanian' liž to beṇə' le Simon be'enə' güe'i yižgüe' de'en nzi' lepr. Na' lao chi' Jeso'osən' cho'a mesən' chaogüe', bžin to no'olə noxə'e to lmet de yej fin de'e yožə to clas set de'e nzi' nardo. Na' setən' lechgualə zix chl'a'an na' lechgualə le'eyə' zaquə'an. Na' no'olən' gwle'e lmetən' gan' yožə setən' na' bcuase'en yičhj Jeso'osən'. ⁴ Nach balə beṇə' ca' nitə' len Jeso'osən' liž Simonnə' besə'əže'e na' gwse' ljuežjga'aque': —čBixchen' con benditjeine' setən'

noxe'enə? ⁵ Güenclə žalə' bete'en la' mazlə tml
gueyə' gueyoa le'ine' chei žalə' ca', na' mech de'en
le'ine' chei əgwnežjue'en beṇə' yašə' par gaquəlene'
lega'aque'.

Na' gosə'ədile' no'olən'.

⁶ Nach Jeso'osən' gože': —Ljoye'enə'. ¿Bixchen'
chdillene'? Güenchguan' babene' len nada'. ⁷ Ca
naquə beṇə' yašə' ca' syempr nitə'əcze' len le'e, na'
guaquə gaquəlenga'aclene' batə'ətezə chene'ele.
Pero ca naca' nada' yešložgan' soa' len le'e. ⁸ De'en
bcuasə' no'olən' setən' yičhja'anə' na' bežonən lao
cuerp chia'anə' bene' de'en non gone' len nada'
žan' yoso'ocuaše'e nada', can' chonle chyeble set
zixən' cuerp che beṇə' guatən'. ⁹ De'e li əchnia'
le'e gatə'ətezə chixjue'ile dižə' güen dižə' cobə de'en
chzejni'in chia'anə' leczə chixjue'ile can' ben no'olə
nga len nada'. Na' šanch beṇə' əso'e dižə' ca güenṇə'
bene'.

*Jod Iscariotən' bene' Jeso'osən' lao na' beṇə' contr
ca'*

¹⁰ Gwde de'e ca' Jod Iscariotən' ben' goquə
txen len disipl ca' šižin, gwyeje' lao beṇə' ca'
chəsə'ənabia' bəoz che neto' beṇə' Izrael par
gože' lega'aque' de que əgwdie' Jeso'osən' lao
na'aga'aque'enə'. ¹¹ Na' beṇə' ca' catə' gwse'enene'
xtižə' Jodən' lechgualə besyə'əbeine'. Na' gwso'one'
lyebe yosə'ənežjue'ene' mech. Nach Jodən'
gwzolao gwche'enaogüe' batə'əquən' so latjə gone'
Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə'.

*Lao gwsa'ogüe' xše' Jeso'osən' blo'ine' lega'aque'
can' so'one' par žjesyə'əzalaže'e bi zejen ca de'en gate'*

12 Na' ža nech che lni pascon' catə'an chsa'ogüe' yetxtil de'en cui bi xne'i nchixə na' lecə chso'ote' xilə' dao' par chjəsyə'əzalaže'e can' bebej Diozən' de'e xaxta'oga'aque'enə' Egipton'. Na' ža na'anə' gwse' disipl che Jeso'osən' le': —¿Gan' che'endo' žje'eni'ato' de'en gaocho xše' lni pascon'?

13 Nach gwleje' chopə disipl che' ca' na' bsele'e lega'aque' lao' syodan' gože': —Le'e žja'ac lao' syodan' na' na' yežagle to beṇə' byo beṇə' noa' che'e nisən' ya'ayene'. Na' le'e žjənaotelene'.

14 Na' šo'ole len be'enə' na' ye'ele xan yo'onə': “Maestrən' ne' gonšgo' to quart gan' güe'eni'ato' de'en gaolento'one' xše' lni pascon', neto' disipl che'.” 15 Nach əgwlo'ine' le'e to quart xen de'e zo žcuia la'alə, na' lo'o quartən' zo to mes, na' nitə' ga cue'ele na' bichlə de'e chyažjele. Lo'o quart na'anə' əgwsini'ini'ale de'en gaocho lao lni pascon'.

16 Nach gwsa'ac disipl che' ca' na' catə' besə'əžine' syodan' yoguə'əlo' can' gože' lega'aque'enə' goquə. Nach boso'osi'ini'e de'en gwsa'ogüe' xše' lni pascon'.

17 Na' catə' beyož gwxen, Jeso'osən' len disipl che' ca' šižin besə'əžine' yo'onə' gan' baboso'osi'ini'e de'en əsa'ogüe'enə'. 18 Na' lao zjəchi'e cho'a mesən' chsa'ogüe', Jeso'osən' gože' lega'aque': —De'e li əchnia' le'e, entr to le'e chaolenle nada' txen gonle nada' lao na' beṇə' contr ca'.

19 Nach de'e juisy de'e gwsa'aque'ne' catə' beyož gwne' ca', nach tgüejə tgüejə' gwse'e le': —Xana' ¿anada'an gona' le' lao na' beṇə' contr ca'?

20 Jeso'osən' gože' lega'aque': —Entr le'e šižinle tole chne' na'alən' lo'o platən' txen len nadan', gonle nada' lao na' beṇə' ca'. 21 Banaquəczən so'ot

beṇə' nada' can' nyoj Xtižə' Diozən' nan gaquə chia' nadan' naca' ben' bselə' Diozən' golja' beṇach. Pero probchguazə be'enə' gon nada' lao na' beṇə' contr ca'. Nca'alə xneze žalə' cuiclə golje'enə'.

²² Na' lao chsa'ogüe'enə' gwxi' Jeso'osən' yetx-tilən', na' be'e yelə' choxcwlen che Diozən'. Gwde na' bzojje'en, nach be'en disipl che' ca', gože' lega'aque': —Le'e gaon. Lennə' cuerp chia'anə'.

²³ Nach leczə bexe'e basən' gan' yožə nis obasən', na' lao noxe'en be'e yelə' choxcwlen che Diozən' nach bosnežjue'en lega'aque' na' yogue'e gwse'eje'en. ²⁴ Nach gože' lega'aque': —Lennə' xčhena'anə'. Na' xčhena' na'anə' laljə por ni che xtolə' beṇachən'. Na' de'en laljənnə' solao gaquə de'e cobə de'en ben Diozən' lyebe gone' par gaquəlene' beṇachən'. ²⁵ De'e li chnia' le'e na'a zelao che'eja' nis oban'. Pero de yeto de'e yebeichecho mazəchlə can' chebeicho che'ejcho nis oban', lennə' de'en socho mbalaz zejlicane catə'an socho txen gan' nabi'a len Diozən'.

Jeso'osən' gwne' de que Bedən' cui chebe' šə nombi'ene'

²⁶ Na' beyož gwse'ej gwsa'ogüe' gwso'olē' to imno, nach besə'əchoje' ja'aque' ya'a de'en nzi' Olibos. ²⁷ Na' lao zjəngüe'e nezən' Jeso'osən' gože' disipl che' ca': —Neže' yoguə'əle cuejyichjle nada' por ni che de'en gaquə chia'. Gaquə can' nyoj Xtižə' Diozən' nan: “Gota' beṇə' goye xilə'anə' na' xilə' che' ca' əsa'asəlasəb.” ²⁸ Pero na' catə' yeyas yebana' ladjo beṇə' guat ca', yobəchda' yeya'a Galilean' cle ca le'e.

29 Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —Nada' cuat cuejəyichja' le' la'anə'əczə šə yoguə' beṇə' yez-iquə'əchlə yesə'əbejyichjle' le'.

30 Jeso'osən' gože'ene': —De'e li əchnia' le' neže' antslə ze'e cuež lecon' chop las, gaquə šon las cui chchebo' de que nombi'o nada'.

31 Nach Bedən' gože' Jeso'osən': —La'anə'əczə šə chonclən byen guatlencza' le' bito əṇia' de que bito nombi'a le'.

Na' leczə ca' əgwse' yoguə' disipl che' ca' le'.

Jeso'osən' bene' orasyon lo'o güert de'en nzi' Getsemani

32 Na' catə' Jeso'osən' len disipl che' ca' besə'əžine' latjən' gan' nzi' Getsemani, gože' lega'aque': —Ngazə lecue' žlac ša'a de'e na' žjena' orasyon.

33 Na' gwche'e Bedən' len Jacobən' na' Juannə', gwsa'aque' gan' nitə' disipl ca' yela'. Na' Jeso'osən' gwzolao gwzochgüe' trist, na' de'e juisy de'e goquene' lo'o yichjla'ažda'ogüe'enə'. 34 Na' gože' lega'aque': —Tristchgua zo yichjla'aždaogua'anə' xte bachonən yelə' got. Lecuezə nga na' sole əṇa'azle len nada'.

35 Nach gwdie' gwyeje' yelatə' delant na' jete'e goscho'alə lao yon'. Nach bene' orasyonṇə' gwṇabene' Diozən' šə guac te ca'azə de'en chi saque'e. 36 Na' gože' Xe'enə': —Xa' Dioz, le' chac chono' yoguə'əlo. Benšga ca te ca'azə de'en chi saca'anə', pero bito che'enda' gaquə de'e əṇia' nada', sino gaquə con can' ənao' le'.

37 Nach beyeje' gan' nitə' disipl ca' šonə, na' jəyedi'e lega'aque' chəsə'ətase'. Na' gože' Bedən': —Simon žəchtaso'? žEni to or bito bchejdo' əna'azo' len nada'? 38 Le'e ṇa', na' le'e gon orasyon ničh

cui co'o gwxiye'en le'e nez mal. Nezdā' chene'ele aṅa'azle len nada', pero cui chzoile.

³⁹ Na' gozse'e gan' nite'enə' de'e yoblə, jəzene' orasyonṅə', na' gwnacze' can' bagwne'. ⁴⁰ Na' catə' bezžine' gan' nite'enə' de'e yoblə, jəyēzdi'icze' disipl ca' šoṅə chesə'atase', tant cuich chesə'əzoinē' bišgalən'. Na' xte bito zjəṅezene' bi əse'e le'. ⁴¹ Na' gwze'e de'e yoblə gan' nite'enə' jene' orasyonṅə' de'e gwyon lase, na' catə' bezžine' gan' nitə' disipl ca' šoṅə, na' gože' lega'aque': —ǰEne'e chtasle? ǰEne'e chonle dezcanz? Baḥ goc ṅa'a. Diozən' bsele'e nada' golja' beṅaḥ na' ṅa'a baḥ bžin or gaca' lao na' beṅə' mal ca' par so'ote' nada'. ⁴² Le'e secha, le'e šo'o. Baza' ben' gon nada' lažə' na' beṅə' contr ca'.

Gosə'əzene' Jeso'osən'

⁴³ Ne'e cho'ete Jeso'osən' dižə'ən ca' catə' bžin Jodən' ben' naque' cuent len disipl ca' šižin. Na' žague' zan beṅə' boso'oselə' beṅə' ca' chesə'anabia' bḫoz che neto' beṅə' Izrael na' beṅə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən', na' beṅə' golə blao che ṅasyon cheto'onə'. Beṅə' ca' zjənžag Jodən' zjənalē'e spad na' zjənlene' no yag. ⁴⁴ Jodən' babzejni'ine' lega'aque' can' gone' par əgwdie' Jeso'osən' lao na'aga'aque'enə', gože' lega'aque': —Be'enə' gaogua' bxidən', le'enə' senle na' gwčhejlēne' par əche'elene'.

⁴⁵ Nach catə' bžine' gan' zo Jeso'osən' le'e bgüiguə'əte' cuite'enə' na' gože'ene': —Maestr.

Na' gwdaogüe'ene' bxidən', pero caguə do laže'enə' bene' ca'. ⁴⁶ Nach beṅə' ca' əzja'ac len Jodən' gwso'oxe'e Jeso'osən' na' gosə'əche'əxaxje' le'.

47 Na' to beṇə' zecha galə'əzə gwleḥj spad che'enə' gwdine'en šla'a nag xmos bḫozən' ben' naquəch əblao, gwḥogtechgüe'en. 48 Nach Jeso'osən' gože' beṇə' ca': —Za'acle len spad na' len yag zedəxenle nada' ca to beṇə' bguan. 49 Yoguə' ža gwchi'a len le'e bsed blo'ida' beṇə' lo'o yo'odao' əblaonə' na' bito gwxenle nada'. Pero chac de'e quinga par niḥ chac complir can' na' Xtižə' Diozən' de'en nyojən' gaquə čhia'.

50 Na' lao or na' bosyo'oxonj yoguə' disipl che' ca' gosə'əbejyichje'ene'.

Beṇə' güegon' ben' bexonj

51 Na' to beṇə' güegon' jənaogüe' Jeso'osən', na' nyaze' to lachə' de'e naquə ca to sabana. 52 Na' ca gwso'oxe'ene' gwso'oxe'e slezə xe'enə' na' le'e bchojte' lo'inə' na' bexonje' ga'alyide'.

Gosə'əche'e Jeso'osən' lao beṇə' golə beṇə' blao ca' chəsə'ənabia' nasyon Izraelən'

53 Na' beṇə' ca' gosə'əzen Jeso'osən' gosə'əche'ene' lao Caifasən' ben' naquəch bḫoz əblao che neto' beṇə' Izrael. Nach besə'ədobə yoguə' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' na' len yeziquə'əchlə beṇə' golə blao ca' chəsə'ənabia' nasyon cheto'onə'. 54 Nach Bedən' jənaogüe' Jeso'osən' zitə' zitə' xte bžinte' liž bḫoz əblaonə' na' gwyo'e chyo'onə'. Na' beṇə' ca' zjənaquə xə'ag yo'oda'onə' zjəchi'e cho'a yi'inə' par chəsyə'əže'ine'. Nach Bedən' jəchi'e len lega'aque' cho'a yi'inə'.

55 Na' yoguə' bḫoz əblao ca' na' yeziquə'əchlə beṇə' golə blao ca' chəsə'ənabia' nasyon Izrael cheto'onə' gosə'əyilje' beṇə' əso'e dižə' contr

Jeso'osən' par niçh yesə'əçhoglaogüe'en che' de que gate', pero notono besə'əželene'. ⁵⁶ Benə' zan gwso'e dižə' güenlažə' contr Jeso'osən' pero xtižə'əga'aque'enə' bito besyə'ədilən. ⁵⁷ Nach balə benə' gosə'əzeche' na' gwso'e dižə' güenlažə' contr le' gosə'əne': ⁵⁸ —Beneto' catə' gwne': “Yoçinja' yo'odao' əblao nga gwso'on benə', na' lao šonə žazə gona' yeto yo'odao' əblao de'en cui gon beñaçhən.”

⁵⁹ Pero bia'aczə bito bedile de'en gosə'əne'enə'.

⁶⁰ Nach gwzoža' ben' naquəch bχoz əblao gwzeche' gwçholga'aque'enə' gože' Jeso'osən': —¿Ebito bi nao' ca naquə de'e nga chosə'əcuiš benə' quinga le'?

⁶¹ Na' Jeso'osən' bitobi gwne'. Nach gož ben' naquəch bχoz əblao le': —¿Ele len' Cristən' ben' gwlej Diozən' par gaquəleno' nasyon chechon? ¿Elen' Xi'in Dioz ben' cho'ela'ocho?

⁶² Jeso'osən' gože'ene': —Le ben' nao' na' nada'. Diozən' bsele'e nada' golja' beñaçh na' əchnia' le'e gwžin ža le'ile nada' chi'a cuit Xa' Diozən' ben' napə le'ezelaogüe yelə' guac xen na' nabi'a txen len le'. Na' le'ile nada' yetja' yoban' to lo'o bejw.

⁶³ Catə' bene ben' naquəch bχoz əblao xtižə' Jeso'osən' gwšo' gwçhezə' xe'enə' goquene' de'e mal juisy can' gwna Jeso'osən', na' gwne': —¿Nochxa testigon' chyažjecho? ⁶⁴ Babenecho chžia chnite'e Diozən' de'en ne' naque' Xi'in Dioz len naque' con to beñaçhzə. ¿Bi nale? ¿Nac gonchone'?

Nach yogua' benə' ca' ža'anə' gosə'əçhoglaogüe'en che' de que cheyalə' gate'.

⁶⁵ Nach bale' boso'oža' xene'enə' cho'alaogüe'enə' len to

lachə' na' gosə'əbažə'ene', gwse'ene': —Gwŋeya'ašč
 ĵnon' chbažə'le'?

Nach xə'ag yo'odao' ca' leczə gosə'əgape'e
 xague'enə'.

Bedən' bito gwchebe' šə nombi'e Jeso'osən'

⁶⁶ Na' lao chac de'e quinga Bedən' chi'e chyo'o
 che ben' naquəch bχoz əblaoch na' na' chi'e catə'
 bžin to no'ol criad che ben' naquəch bχoz əblaon'.

⁶⁷ Na' catə' ble'ine' chi' Bedən' cho'a yi'inə' par
 cheže'ine', no'olən' bgüiayane'ene' na' gože'ene': —
 Leczə leno' le' naco' txen Jeso'os beŋə' Nasaretən'.

⁶⁸ Pero Bedən' bito gwchebe' šə naque' txen len
 Jeso'osən'. Gože' no'olən': —Bito nombi'ane' na' nic
 nezda' bi dižə'ən cho'o.

Na' gwyeje' jəzeche' cho'a puert saguannə'. Nach
 le'e gwchežte to lecw. ⁶⁹ Nach bezle'i no'olən' le' de'e
 yoblə na' gože' beŋə' ca' ža'anə': —Benga naque'
 txen len beŋə' ca'.

⁷⁰ Na' de'e yoblə bito gwchebe' šə nombi'e
 Jeso'osən'. Na' chaczə šlož beŋə' ca' ža'anə'
 gosə'əze'e Bedən': —De'e liczə le' naco' txen len
 beŋə' ca' chedə' ca nga chŋio' ngazə nachbia' de que
 naco' beŋə' Galilea.

⁷¹ Nach Bedən' bzoe' Diozən' testigw gwne': —
 Diozən' gone' nada' castigw šə chonlaža'an əŋia'
 bito nombi'a ben' nale ca'. Chzoa' jorament lao
 Diozən', bito nombi'ane'.

⁷² Na' le'e gwchežte lecon' de'e yoblə. Nach
 įsa'alažə' Bedən' can' gož Jeso'osən' le' de que ze'e
 gaquə chop las cuež lecon' catə' gaquə šon las cui
 chchebe' de que nombie'ene'. Na' catə' bene' xbab
 che de'enə' gwchežyaše'e tant de'e goquene'.

15

Gosə'əche'e Jeso'osən' lao Pilatən'

¹ Na' catə' gwye'eni'inə' bχoz əblao ca' na' yeziqə'əchlə beṇə' golə blao ca', na' len beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lein', na' len yeziqə'əchlə beṇə' ca' chesə'ənabia' nasyon Izraelən' besyə'ədobe' par niχ boso'oxi'e naclən' so'one' len Jeso'osən' na' boso'ocheje'ene' na' gosə'əche'ene' jse'ene'ene' lao na' Pilatən'. ² Pilatən' gože' Jeso'osən': —ǰElen' naco' rei che beṇə' Izrael ca'?

Nach Jeso'osən' gože'ene': —Le be'en nao' nan' naca'.

³ Na' de'e zan de'e gosə'əna beṇə' gwnabia' che bχoz ca' par boso'ocuiše' Jeso'osən'. ⁴ Nach Pilatən' goze'e Jeso'osən': —ǰEbito choži'o xtižə'əga'aque'enə'? ǰEcabi chendo' catec de'e zan xya nga chsa'ogüe' contr le'?

⁵ Pero Jeso'osən' ni to xtižə'əga'aque'enə' bito boži'e, xte bebanchgüicze Pilatən'.

Gosə'əchoglaogüe'en so'ote' Jeso'osən'

⁶ Na' de to costumbr chega'aque' de que ža lṇi pascon' əgwsan Pilatən' to pres, con beṇə' yesə'əṇab beṇə' Izrael ca'. ⁷ Na' ližya na' de to pres beṇə' le' Barrabas txen len beṇə' ca' boso'oxe gwɔdila' lao syodan' na' zjənaque' beṇə' güet beṇə'. ⁸ Na' beṇə' zan ca' bazjənžag gosə'əbigue'e lao Pilatən' na' gosə'əṇabene' le' əgwsane' to pres can' naquə costumbr chega'aque'enə'. ⁹ Nach Pilatən' gože' lega'aque': —ǰEchene'ele əgwsana' ben' naquə rei che le'e beṇə' Izrael?

10 Gwne' ca' chedə' n̄ezene' beṇə' ca' chesə'ənabīa' b̄xoz ca' zjəž̄iague'ine' Jeso'osən', de'e na'anə' bosō'odie' le' lao ne'enə'. 11 Na' beṇə' ca' chesə'ənabīa' b̄xoz ca' gosə'əgo'oyele'e beṇə' zan ca' ža'anə' par yesə'əṇabe' əgwsane' Barrabasən' lgua'a Jeso'osən'. 12 Nach Pilatən' gože' lega'aque': —ǰBixa gona' len Jeso'osən' ben' nale naque' rei che le'e beṇə' Izrael?

13 Nach gwso'osye'e gwse'e Pilatən': —Bde'e le'e yag corozən'.

14 Pilatən' gože' lega'aque': —ǰBixa de'e mal babene'enə'?

Pero beṇə' ca' gwso'osye'e yelatə' zižjoch gosə'əne': —Bde'e le'e yag corozən'.

15 Na' Pilatən' gone'ene' soe' güen len beṇə' zan ca'. De'e na'anə' bsane' Barrabasən'. Na' beyož gosə'əyin soldad ca' Jeso'osən', Pilatən' bene'ene' lao na'aga'aque' par yoso'ode'ene' le'e yag corozən'.

16 Nach gosə'əche' soldad ca' Jeso'osən' chy'o che yo'o gan' chi' Pilatən' na' bosyo'otobe' yoguə' soldad ca' yela'. 17 Nach gosə'əyine' xa Jeso'osən' na' bosō'oguacue'ene' to lachə' morad na' gwso'one' to coron de yešə' na' bosō'ožine'en yichje'enə'. 18 Na' gwso'onene' borl gosə'əne': —Biba rei che beṇə' Izrael.

19 Nach soldad ca' gosə'əyine' yichje'enə' to ya, na' bosō'oža' x̄ene'en le' na' bosō'ozo xibga'aque'enə' laogüe'enə' chso'one' ca cho'elao' le'. 20 Na' catə' beyož gwso'one'ene' borlən' besyə'əyine' lachə' moradən' bosō'oguacue'ene' na' bosyo'oguacue'ene' xacze'. Nach gosə'əche'ene' par yoso'ode'ene' le'e yag corozən'.

Boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'

²¹ To beṇə' Sirene le' Simon xa Ljandr na' Rofo ze'e zeze'e yoba catə' bežague' beṇə' ca' zjənche'e Jeso'osən' par yoso'ode'ene' le'e yag corozən'. Na' la fuers boso'ode'e yag coroz che Jeso'osən' cožə' Simonṇə'.

²² Na' gosə'əche'e Jeso'osən' to latjə de'en nzi' Golgota, zejen dižə' latjə che yichj beṇə' guat. ²³ Na' boso'onežjue'ene' bino corrient de'en nchixən len to rmech zla' de'en nzi' mirra. Pero Jeso'osən' bito güe'ejē'en. ²⁴ Nach boso'ode'ene' le'e yag corozən'. Na' soldad ca' gwso'one' xala'ane'enə' rif entr lega'aque' par gosə'ənezene' bi partən' yechelə to toga'aque'.

²⁵ Na' do cheda ga lsil boso'ode'e Jeso'osən' le'e yag corozən'. ²⁶ Na' yichj yag coroz che'enə' boso'ozoje' de'en bcuiš le', nan: “Bengan' Rei che beṇə' Izrael ca'.” ²⁷ Na' leczə cana' boso'ode'e chopə beṇə' bguan le'e yechopə yag coroz, toe' gwda cuit Jeso'osən' licha na' yetoe' cuite'en yeglə. ²⁸ Na' de'en goc ca' goc complir can' nyoj Xtižə' Diozən' gan' nan: “So'onene' le' caczən' chso'onene' beṇə' güen de'e mal.”

²⁹⁻³⁰ Na' beṇə' ca' chse'ej chəsə'əde' gan' da' Jeso'osən' chəsə'əlolə' yichjga'aque'enə' gwso'onene' borl gwse'ene': —Len' gwnao' gwaquə yochinjo' yo'odao' əblaonə' na' šonə žazə yeyono'on, bosla cuino' na' beyetj le'e yag corozən'.

³¹ Na' leczə ca' beṇə' gwnabia' che bxoz ca' na' beṇə' ca' choso'osed choso'olo'i lei de'en bzoj de'e Moisezən' gwso'one'ene' borl gosə'əne': —Yeziqə'əchlə beṇə' bosle' na' cabi chac yosla cuine'. ³² Šə len' naque' Cristən' ben' gwlej Diozən'

par gaquəlene' nasyon chechon', na' nacte' rei che chio'o beṇə' Izrael, yoletj cuine' le'e yag corozən' na'a par niçh le'icho na' šejle'echo che'.

Na' beṇə' ca' zjəda' le'e yag corozən' cuite'ena' çhopə la'a, leczə gwso'onene' borl.

Can' goquə catə'an got Jeso'osən'

³³ Na' do gobiž goc žchoł doxen yežlyon' bžinte cheda šonə. ³⁴ Na' do cheda šonə catə' gwne Jeso'osən' zižjo gwne': —Eli, çlama sabactani? —zeje dižə': “Dioz chia', çbixçhen' bagwlejšyichjo' nada'?”

³⁵ Na' beṇə' nitə' galə'əzə gwse'enene' can' gwne'ena' nach gosə'əne': —Le'e gwzenagšč, chaxe' Liazan' ben' be' xtižə' Diozən' cana'.

³⁶ Nach bchoj to beṇə' gwsa'adoe' jəxi'e to spong na' bosgaže'en bino corrient de'en cui bi nçixə, na' bzo'en to lao ya dao' na' bosšine'en cho'a Jeso'osən' par niçh güe'eje'en na' be'ena' gwne': —Cuezcho yešč šə yidə Liazən' na' yoletje'ene'.

³⁷ Jeso'osən' bisye'e zižjo nach gote'. ³⁸ Na' ca naquə lachə'an de'en ze lo'o yo'odao' əblao che neto' beṇə' Izrael le'e gwchezə'əte gwcholən' gwza'azə yichjei bechojte che'elə. ³⁹ Na' lao orən' got Jeso'osən', capitan che soldad ca' ben' zecha lao Jeso'osən' benene' can' bisya'a Jeso'osən' na' ble'ine' can' gote' na' gwne': —De'e liczə benganaque' Xi'in Dioz.

⁴⁰ Na' leczə nitə' zan no'olə latjən' beṇə' gosə'əzecha zitə'ələ par besə'əle'ine' can' goquən'. Na' entr lega'aque' zjəlen no'ol quinga: Maria beṇə' Magdala, na' Maria xna' Jwsen' na' Jacob bi'in naquəch bi'i xcuidə', na' leczə len Salme.

⁴¹ No'ol ca' gosə'əzolao chso'onlilažə' Jeso'osən'

catə'ən gwzoe' Galilean' na' gwsa'aclene' le' len bi de'en byažjene', lega'aque' na' yezan no'olə ca' besyə'ənaogüe' Jeso'osən' catə'ən beze'e Galilean' par bežine' Jerosalennə'.

Boso'ocuaše'e Jeso'osən'

⁴² Na' ne'e da' Jeso'osən' le'e yag corozən' catə' gwzolao chexjw že'enə', na' ža na'anə' catə'ən choso'osi'ini'e che lni pascon', na' bachžin or so'omba'ane' ža dezcanzən'. ⁴³ Na' gwzo to beṇə' le Jwse na' naque' beṇə' Arimatea, na' nacte' to beṇə' blao entr beṇə' ca' chesə'anabia' nasyon Izrael cheto'onə'. Na' Jwsen' gwzoe' lez əžin ža selə' Diozən' beṇə' nabia' nasyon cheto'onə'. Na' laogüe de'en bachexjw že'enə' benchechlaže'e gwyeje' lao Pilatən' jəṇabe' cuerp che Jeso'osən'. ⁴⁴ Pilatən' bebanene' de'en byob got Jeso'osən', nach goxe' capitannə' gwṇabene' le' šə le bagote'enə'. ⁴⁵ Catə' capitannə' gože'ene' de que bagote', nach Pilatən' be'e latjə žjəyeletj Jwsen' cuerp che Jeso'osən' par yeyo'ene'. ⁴⁶ Na' Jwsen' gwxi'e to lachə' fin nach gwyeje' gan' da' Jeso'osən' na' beletje'ene' le'e yag corozən' nach bolaže'ene' lachə'anə', na' gwlo'ene' to lo'o bloj ba de'e bagwche'ene' to le'e yej. Na' beyož bene' de'e ca' blolə' to yej xen de'e bseyjuene' cho'a banə'. ⁴⁷ Na' Maria beṇə' Magdalan' na' Maria xna' Jwsen' yeto, besə'əle'ine' gan' boso'ocuaše'e cuerp che Jeso'osən'.

16

Jeso'osən' bebane' ladjo beṇə' guat ca'

¹ Na' catə' gwde ža dezcanzən' Maria beṇə' Magdalan', na' Maria xna' Jacobən' na' len Salmen'

jəsə'əxi'e set zix de'e yoso'oguazje' cuerp che Jeso'osən'. ² Na' zil dmigw tempran gwsa'aque' zja'aque' cho'a ban' na' besə'əžine' cho'a ban' do chla'atg bgüižən'. ³ Na' lao zja'aque'enə' gwse'e ljuežjga'aque': —¿No gaquə yeca'a yejən' de'en da' cho'a ban' par nič š'ocho?

⁴ Na' ca ne'e zja'aque' zitə'ələ gan' zo bloj ban' besə'əle'ine' de que yej xennə' de'en da' cho'a ban' bačh bega'an. ⁵ Catə' besə'əžine'enə' gwso'e lo'o blojən' na' besə'əle'ine' to beṇə' xcuidə' chi'e lo'inə' šla'a lichalə na' nyaze' to lachə' šyiš tonə, na' no'ol ca' besə'əžebe' catə' besə'əle'ine'ene'. ⁶ Na' gože' lega'aque': —Bito žeble. Nada' nezda' de que cheyilje Jeso'osən' ben' naquə beṇə' Nasaret ben' bosə'ode'e le'e yag corozən'. Babebane' ladjo beṇə' guat ca'. Notoch no nla' nga. Legüia latjə ga nga bosə'əxoe' cuerp che'enə'. ⁷ Le'e žjəya'ac le'e žjəyedixjue'i Bedən' len disipl ca' yela' de que gwyobe Jeso'osən' yežine' Galilean' ca' le'e na' Galilea na' gwle'iczelene', can' gwnacze' le'e.

⁸ Nach besyə'əchoje' lo'o ban' besa'acdoe' xte gosə'əxize' tant besə'əžebe'. Na' notono gwse'e bin' goquə chedə' besə'əžebe'.

Jeso'osən' blo'e laogüe' Maria beṇə' Magdalan'

⁹ Na' zil dmigw tempran catə'ən beban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca' zgua'atec blo'e laogüe' Maria beṇə' Magdalan' ben' bebeje' gažə de'e xio' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždaogüe'enə'. ¹⁰ Le' jəyedixjue'ine' yeziquə'əchlə beṇə' ca' de que beban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca'. Catə' bžin Marian' chəsə'əbežyašə' beṇə' ca' na' chəsyə'əgüine'ene' chedə' gwso'ot beṇə' mal ca' Jeso'osən'. ¹¹ Na' catə'

gwse'enene' de que babeban Jeso'osən' ladjo beṇə' guat ca' na' de que Marian' bable'ine' le', bito gwse'ejle'e.

Blo'e lao Jeso'osən' chopə disipl che' ca'

¹² Na' blo'e lao Jeso'osən' chopə disipl che' ca' lao zja'aque' yoba, pero nža'alə can' besə'əle'ine' le'. ¹³ Na' jəya'aque' jəsyə'ədiɣjue'ine' beṇə' ljuežjga'aque' ca' pero beṇə' ca' lecə bito gwse'ejle'e che lega'aque'.

Jeso'osən' bene' mendad əso'e xtiže'enə' yoguə' nasyon

¹⁴ Na' gwdechlə blo'e lao Jeso'osən' disipl che' ca' šnej lao chsa'ogüe'. Na' gwdile' lega'aque' de'en zjənaque' beṇə' la'aždao' žod na' de'en cui gwse'ejle'e de que bebane' ladjo beṇə' guat ca' la'anə'əczə beṇə' ca' besə'əle'i le' gwse'e lega'aque' ca'. ¹⁵ Nach gože' lega'aque': —Le'e žja'ac le'e žjased le'e žjəlo'i beṇə' ca' ža' yoguə'əloj nasyon dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in chia'. ¹⁶ Na' beṇə' ca' so'onlilažə' nada' na' yesə'əchoe' nis bito žjəya'aque' lao yi' gabilən'. Na' beṇə' ca' cui so'onlilažə' nada' yesə'əbiayi'e lao yi' gabilən'. ¹⁷ Na' beṇə' ca' so'onlilažə' nada' gwnežjoga'aca'ane' yelə' guac par so'one' de'e quinga: Len yelə' guac chia'anə' yesyə'əbeje' de'e xio' ca' zjəyo'o zjəyaz yichjla'aždao' beṇə', na' əso'e gwde gwdele dižə' de'en cui no chac. ¹⁸ Guaquə əso'oxe'e no bel bia benen na' bitobi gaquə chega'aque'. Na' šə əse'eje' benen bitobi gonən len lega'aque'. Guaquə yesə'əxoə' na'aga'aque'enə' yichj beṇə' ca' chsa'acšene, na' yesyə'əyaque beṇə' ca'.

Jeso'osən' beyepe' yoban'

¹⁹ Na' catə' beyož be'e Xancho Jeso'osən' dižə'en ca' len lega'aque', bezi' beca'a Diozən' le' yoban' gan' chi'e chnabi'e txen len Xacho Diozən'. ²⁰ Na' disipl che' ca' ja'aque' doxenlə jəsə'ədixjue'ine' dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Jeso'osən', na' le' goclene' lega'aque' na' bene' par niç gwso'one' no milagr len yelə' guac che'enə' par blo'e de que xtižə'əga'aque'enə' naquən de'e li.

De'e na'azən' chzoja'.

**Testament Cobə de'en choe' dižə' che ancho
Jesocristən'
New Testament in Zapotec, Yatzachi (MX:zav:Zapotec,
Yatzachi)**

copyright © 1971 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatzachi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatzachi [zav], Mexico

Copyright Information

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Yatzachi

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d439ce34-67af-5db7-b82c-f44ad9932db2